

DOMOVINA

Upravništvo »Domovine« v Ljubljani — Knafljeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knafljeva ulica št. 5/II.,
telefon 8122 do 8128

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 din. polletno 18 din.,
celoletno 36 din.; za inozemstvo razen Amerike: četrletno
12 din. polletno 24 din. celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar.
Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani št. 10.711.

Za hitro rešitev hrvatskega vprašanja in za zvezo z Bolgarijo

Novosadski »Dan« je objavil članek, iz katerega povzemamo:

»Treba je preiti od besed na delo ter hitro rešiti hrvatsko vprašanje tako, kakor to ustreza željam in potrebam večine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Pri tem se ne smemo spuščati v malenkosti, marveč je treba paziti samo na bistvo vprašanja.

Ko bomo naposled rešili to vprašanje, še ne bo dograjena Jugoslavija. Jugoslavija bo resnična Jugoslavija, država južnih Slovanov šele tedaj, kadar bodo v njej tudi Bolgari enakopravni člani te državne skupnosti. Poleg Srbov, Hrvatov in Slovencev. Javno mnenje med Srbi, Hrvati in Slovenci danes zares iskreno želi čim tesnejšo zvezo z brati Bolgari.

Ako sodimo po današnjem razpoloženju v bolgarski javnosti, tudi ogromna večina Bolgarov želi čim tesnejše in pristranejšo sodelovanje s Srbi, Hrvati in Slovenci. Ali se sme v današnjih usodnih časih zamuditi taka

dragocena priložnost, ki se morda nikdar več ne bo ponudila?

Res je, takoj zdaj je skoro nemogoče izvesti zedinjenje, vendar pa je mogoče takoj skleniti pogodbo za najtesnejše sodelovanje v obrambo naših skupnih koristi. To bi bilo morda za zdaj zadosti. Pozneje bi bila ustvarjena velika država južnih Slovanov od Triglava do Črnega morja, ki bi obsegala okrog 350.000 kvadratnih kilometrov in bi imela okrog 23 milijonov prebivalcev. To bi bila država, v kateri bi bili enakopravni vsi in v kateri bi se Bolgarom ne bilo bati srbske nadvlade in ne Srbom bolgarske ali hrvatske in v kateri bi vodstvo prevzel tisti, ki je sposobnejši in ki zna pametneje in poštenje vladati.

Tako piše srbski list »Dan«. Kdor je rodoljub, se pač gotovo strinja s temi izvajalnimi. Uresničenje take zamisli bi pomenilo za vse južne Slovane veliko bodočnost.

Koroški Slovenci in ljudsko štetje

Glede na bližajoče se ljudsko štetje, ki bo 17. maja po vsej Nemčiji, objavlja »Koroški Slovenec« nekaj načelnih navodil za koroške Slovence ob tem važnem dogodku, ko bo treba javno izpovedati svojo narodnost. Iz članka povzemamo:

»Nemški listi razlagajo, da materin jezik ni nujno istoveten z narodno pripadnostjo in da ima nekdo drugačen materin jezik, pa se vendar lahko izjavi za člana nemške narodne družine.

Vsak narod ima svoje dostojanstvo,« naglašala k temu »Koroški Slovenec«, »in vsaka narodna zvestoba je vrlina.

Zločinci, ubijalci, roparji so izvržek svojega naroda. Narod se jih sramuje. Izvržek naroda so nadalje vsi, ki sramotijo svojo lastno govorico, vsi, ki svojemu narodu škodujejo in ga za vsako ceno prodajajo. Izvržek naroda so naposled oni, ki se sramujejo svojega naroda, ker se jim zdi preveč preprost, ker se jim zdi drugi narod bogatejši in slavnější in bi se svojemu narodu radi čimprej izognili iz golega koristoljublja in želje po dobičku.

Na jezikovni narodni meji so možni posebni primeri. Mogoče je kdo kot dete čebljal

z materjo slovenski, kot otrok v šoli in v občevanju z vrstniki menjaval slovensko in nemško govorico in dorasel v pravi dvojezičnosti ali celo svoj materin jezik pozabil. Nemška je njegova duševnost, tuj mu je svet slovenske narodne kulture. Neskladnost materinega jezika z narodno pripadnostjo na narodnih jezikovnih mejah nikakor ni redka.

Kdor pa je kot otrok s starši, brati in sestricami govoril slovenski, kdor se tudi kot dorasel človek meni s svojci v družini slovenski, kdor se poslužuje slovenske govornice doma in s sosedi, kdor moli slovenske molitve in poje slovenske pesmi, je Slovenec. Nazorno bi lahko dejali takole:

Ali ti še zveni v ušesih stara bojna pesem kmečkih puntov: Le vkup, le vkup uboga gmajna? Ali te še gane visoka pesem domovinske ljubezni Serajnikovega Mirka in Miklove Zale? Ali te še mika večno lepa pesem naše doline: Nmaj čriez jizaro, nmaj čriez gmajnico, kjer je moj dragi dom z mojo zibalo? Ali še moliš vsak dan: Oče naš, kateri si v nebesih?

Če to vse pri tebi drži, potem si Slovenec! Ako si pošten, značajan in pravičen, tedaj boš svojo in svojih narodno pripadnost tudi vsekdar in vsepovsod s ponosom priznaval!

Sokolska družina v naši državi šteje 300.000 članov

Te dni je bila v Beogradu v Sokolskem domu kralja Aleksandra glavna skupščina Zveze Sokolov kraljevine Jugoslavije. Veliko dvorano so sokolski odposlanci in zastopniki drugih narodnih društev čisto napolnili. Nj. Vel. kralja in Nj. Vis. kneza namestnika

je zastopal brigadni general Dekleva. Ob njegovem prihodu so zborovalci priredili viharne počastitve kraljevskemu domu. Navzočen je bil zastopnik ministra za vojsko in mornarico in vlado je zastopal minister za telesno vzgojo Djuro Čejović. Skupščini sta

dalje prisostvovala bolgarski poslanik Popov in poljski poslanik Dembicki.

Na predlog prvega podstarešine Engelberta Gangla, ki je skupščino vodil, sta bili poslani Nj. Vel. kralju Petru II. daljša vdarnostna brzojavka in Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu in kraljevima namestnikoma Stankoviču in Peroviču pozdravna. Sledili so pozdravni nagovori raznih zastopnikov. Med njimi je govoril predsednik Zveze bolgarskih Junakov general Raško Atanasov. Med viharnimi manifestacijami za jugoslovensko-bolgarsko vzajemnost je sporočil pozdrave vsega bolgarskega naroda. Izrazil je prepričanje, da bo kmalu prišel dan, ko bo izginila zadnja sled medsebojnega nezaupanja in ko bo oba naroda prevzel novi duh. V imenu ruskega sokolstva v izseljenstvu je spregovoril njegov starešina Roman Drajling, a poljska sokolska zveza je poslala pozdravno pismo, ki je s svojo vsebino izzvalo dolgotrajno ploskanje.

Tajniško poročilo je podal zvezni tajnik dr. Milan Arsenijević. Ob koncu preteklega leta je imelo jugoslovensko sokolstvo v 25 župah 804 društva in 1413 čet, skupaj 2217 sokolskih edinic s približno 300.000 pripadniki. Po številu pripadnikov izkazuje največji napredek župa v Skoplju. Po poklicu in stanu je med pripadniki 25 kmetov, 13 odstotkov javnih nameštencev, 6 odstotkov delavcev. Dohodki vseh sokolskih edinic brez zveze so znašali okrog 25 milijonov dinarjev, premoženje vseh edinic brez zveze pa se ceni na 113 milijonov dinarjev. V preteklem letu je bilo v sokolskih društvih in četah 79.000 predavanj.

Zvezni podstarešina Milivoj Smiljanić je očrtal uspehe, dosežene v okviru Petrove petletke. Njegovo poročilo je bilo sprejeto z velikim odobravanjem. Soglasno je bila sprejeta tudi resolucija, ki je bila sklenjena v soboto na posebnem sestanku župnih odposlancev.

V zvezno starešinstvo so bili izvoljeni: za prvega podstarešino Engelbert Gangl, za drugega dr. Vladimir Belajčić, za tretjega dr. Oton Gavrančić, za četrtega dr. Mihajlo Gradojević in za petega Milivoj Smiljanić. Za načelnika je bil spet izvoljen dr. Alfred Pihler, za njegove namestnike pa Miroslav Vojinović, Ivan Kovač in inž. Vojislav Pajić. Zvezna načelnica je še dalje Elza Skalarjeva, njene namestnice so pa Milica Šepova, Olga Skovranova in Joža Trdinova. Predsednik prosvetnega odbora je Miloš Stanojević, zvezni tajnik Adolf Stefan, gospodar Mihajlo Nikolić, blagajnik pa Ivan Radić. Za člane zvezne uprave so bili poleg drugih izvoljeni dr. Miloš Arsenijević, Verij Švajger, dr. Milan Gorišek, Jože Smertnik, Jakob Špicar in dr. Lavš.

Kako poleti zatiramo sadne škodljivce

Nedavno je pod okriljem podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani predaval g. Josip Štrekelj o zatiranju sadnih škodljivcev. Predavatelj je omenil, da je škropljenje sadnega drevja dvojno: zimsko in poletno. Za zimsko škropljenje, ki naj ga opravimo pozno v jeseni, ko listje odpade, ali še uspešneje proti pomladi, preden se začne popje napanjati, uporabljamo vsako tretje ali četrto leto arborin, ki uniči vse škodljive žuželke in njihovo zalego, kakor tudi mah in lišaje ter pospešuje odpadanje

stare odmrle skorje, ki je zavetišče škodljivcev. Arborin uporabljamo tako, da sto litrom vode primešamo šest litrov arborina. Druga leta pa se poslužujemo žvepleno-apnene brozge, katero primešamo vodi po 20 litrov na 80 litrov vode. Ta brozga je cenejša kakor arborinova in ima še to prednost, da ne uničuje samo žužkov, temveč odvrta tudi glivične bolezni. Žvepleno-apneno brozgo si lahko pripravi sadjar sam, ako na vsakih 10 litrov vode skuha v železni posodi 1450 gramov žveplene moke in 850 gramov sveže žganega živega apna. Vreti mora tri četrti ure. Med kuhanjem mešamo in dolivamo sproti toliko vode, kolikor je med vretjem izhlapi. Hraniti pa moramo to v dobro zaprti posodi, sicer se pokvari. Ker ta brozga napravi sesedlino, jo moramo pred uporabo dobro premešati.

Tudi za poletno škropljenje se najuspešneje poslužujemo žvepleno-apnene brozge za odvrtačenje glivičnih bolezni. V tem času pa je dodajamo samo po tri litre na 100 litrov vode. Da pa z enim delom opravimo dve, to je da istočasno uničimo tudi grizoe škodljivce, zlasti zavijača, ki povzroča črvivost sadja, primešamo že pripravljeni triodstotni mešanici žvepleno-apnene brozge še 0,2 apnenega arzeniatu, to je po 20 dkg na 100 litrov. To je hud strup, zato poginejo izlegli zavijači, če grizejo s tem strupom oškropljeno sadje. Pri koščicistem sadju odlagajo samice zavijačevih metulčkov po eno jajtce na plod ob pečlu, pri pečkastem pa na muho. Dognano je, da posamezne samice izležejo 30 do 60 jajtec in je torej možnost, da postane toliko sadov črvin. Metulčki pa letajo od sadovnjaka do sadovnjaka v daljave. Zato obiščejo tudi drevesa, ki so bila od skrbnega sadjarja pozimi poškropljena. Ker se zavijači razvijajo v dveh do treh rodovih, ne zadošča samo eno škropljenje pomladi, temveč so potrebna za pečkasto tri do štiri, za koščicasto (razen breskev) pa najmanj dve. Prvo škropljenje opravimo, ko odpadejo cvetni vencji, drugo, ko so plodovi orehove debelosti, tretje tri tedne pozneje. Pri poznih jabolkih in hruškah je potrebno še četrto škropljenje proti koncu julija ali v začetku avgusta. S tem škropljenjem odvrčamo tudi škrlup, ki povzroča sajavost in krastavost na sadju.

Breskve, ki imajo najobčutlivejše listje, škropimo samo zgodaj pomladi tik pred brstjenjem, ko se popki napnejo, s 15 odstotno do 20 odstotno žvepleno-apneno brozgo ali

pa s triodstotno galično brozgo, ki ji pomešamo toliko apnenega beleža ali raztopine sode, da je lahko alkalična. To škropljenje breskev je nujno potrebno, da odvrnemo nevarno bolezen kodravost in še druge glivične bolezni.

Zatiranje listnih uši opravljamo, ako škropimo ušive dele z dvoodstotnim tobačnim izvlečkom (to je po eno žlico tobačnega izvlečka na liter vode). Temu dodamo prav toliko mila in apna, ki ga prej raztopimo.

Ker so nekatera drevesa, zlasti breskve, občutljiva za tobačni izvleček, se poslužujemo rajši mušjega lesa. Trske tega lesa namažemo 24 ur, nato kuhamo, da vre četrt ure.

Tudi tej tekočini dodamo milo. Proti ušem na breskvah se moramo posluževati le mušjega lesa, ker tobačni izvleček ožge listje in sadje. Jemljemo ga po en deagram na liter vode. Ako je pa že listje na drevesih zaradi sesanja uši zavito, moramo take vejice namakati v brozgo, ker s škropljenjem uši ne zadenemo.

Raba bordoške (galično-apnene) ali burgundske (galično-sodine) brozge, ki je v vinogradništvu za odvrtačenje peronosporne nekadestljivosti, je pri sadnem drevju, zlasti v krajih z vlažnim podnebjem, kakor je Ljubljana, nepriporočljiva, ker ožge listje.

Prebivalstvo Rusije in njena vojaška moč

Nedavno je časopisje po svetu pisalo, da ima Rusija po ugotovitvah ljudskega štetja v začetku letošnjega leta 170 milijonov prebivalcev, od tega 120 milijonov Velikorusov, šest milijonov Belorusov, 32 milijonov Malorusov (Ukrajincev), ostalo pa se razdeli na razne narodnosti. Ti podatki niso uradni, zakaj ruska vlada je že februarja odredila, da se podatki ljudskega štetja ne bodo objavili. Ta sklep utemeljujejo s tem, da spadajo ugotovitve ljudskega štetja med vojaške tajnosti, češ da bi se po številu prebivalstva lahko sklevalo, koliko moč lahko v primeru potrebe spravi na noge ruska narodna obramba.

Strokovnjake, ki se bavijo z vprašanjem priraščanja narodov, seveda kljub tej ruski previdnosti zanima, kako se je pomnožilo prebivalstvo Rusije v zadnjih dveh desetletjih. Leta 1932. so bili objavljeni podatki za prvih 12 let po vojni. Iz njih je izhajalo, da stva 2,35 odstotka letno. Rusi so tedaj v srednem položaju, da svoj prirodni prirastek lahko računajo v odstotkih, medtem ko se zapadni narodi morajo zadovoljevati z odtisočki. Poljaki, Rumuni, Jugoslaveni in Bolgari še prav tako dosegajo prirastek, ki se da izraziti v odstotkih. Angleži, Nemci, Francozi in velika večina drugih evropskih narodov pa se morajo zadovoljiti z odtisočki.

L. 1920. je imela Rusija 134 milijonov prebivalcev, naslednje leto pa se je to število znižalo na 133 milijonov. Vzrok temu so bi-

le neugodne življenjske razmere, v katere je Rusija zapadla po svetovni in državljanski vojni. L. 1923. pa je že nastopil prelom in se je stanje začelo boljšati. Štetje l. 1926. je naštel že 147 milijonov, štetje l. 1931. pa 161 milijonov.

Ako vzamemo za osnovo gori navedeni prirodni prirastek 2,35 odstotka letno, vidimo, da je Rusija že l. 1934. dosegla 170 milijonov in da so morali pri letošnjem štetju naštet preko 180 milijonov prebivalcev. Velikanska rodnost ruskega naroda, ki je pred vojno znašala 42 rojstev na 1000 ljudi, se je sicer nekoliko zmanjšala, zato pa je močno nazadovala tudi številka umrljivosti. Predvsem se je neprimerno znižala umrljivost otrok; zato se je začel dvigati odstotek prirodnega prirastka. Ako ho ostal prirastek na zdajšnji višini, bo že čez šest let dosegla Rusija vsaj 200 milijonov prebivalcev.

Gotovo je enako zanimivo vprašanje, kakšno vojsko ima Rusija pri tolikem prebivalstvu. Natančne številke seveda niso znane. Ve se samo, da se neprestano oborožujejo in da sta orožje in vsa druga oprema ruske vojske na višku.

Nemški kancelar Hitler je nekoč menil, kakor piše v svoji knjigi Anglež Londonderry, da ga naraščanje ruske moči vznemirja. Naglasil je, da njegov strah temelji na štirih neizpodbitnih dejstvih: v Rusiji vlada en sam človek 180 milijonom ljudi, rusko ozemlje je varno pred napadi, Rusiji nobena okolitev

JULES MARY—J. M.

12

Umor na Poganskem polju

KRIMINALNI ROMAN IZ PREDVOJNIH ČASOV

Nikdar ne bi bila mislila, da je mogoče v njej tak neprimeren direndaj. Motrija je vse prisotne in pri vsakem novem smehu bi bila rada planila pokoncu in zaklicala: »Nikar se ne smejte, bednik! Tu ni zabavišče, tu gre za življenje in smrt!«

Toda to so vsi ljudje vedeli. Prav zaradi tega sta jih radovednost in hlepenje po razburljivih dogodkih prignala sem.

Zdajci je vse utihnulo. Krepki glas sodnega sluga je zapovedal mir. Sodniki so vstopili. Komaj so sedli, se je že začelo čitanje obtožnice.

Ko je vstopil obtoženec, je Tereza vzdrgelata. Planila je po koncu, pri čemer je sutala. Planila je pokoncu, pri čemer je suvzkljnila: »Bodite vendar mirni!«

»Sedite!« so klicali zadaj sedeči in sodni sluga je zapovedal mir in molk. Vdova pa ni slišala ničesar drugega kakor besede svojega sina, ki je na predsednikova vprašanja dajal svoje osebne podatke in ni videla ničesar drugega kakor njegov blede in sputnjan obraz, v čigar čelo je trpljenje zarisalo gube in čigar oči so se vročično bleščale.

»Ah, ubogi sinko!« je rekla, kar je imelo za posledico ponovne nejevoljne vzkljike med gledalci in posredovanje sodnega sluga, ki je zagrozil z izpraznitvijo dvorane, če ne bo takoj mir.

Medtem se je začelo zasliševanje Pavleta. Mladenič se je le medlo zagovarjal s tem, da

je na vsako predsednikovo vprašanje odgovoril: »Prisegam vam, da sem nedolžen.«

Na razne pripombe in ostrejša vprašanja pa je rekel: »Ljubil sem Karloto, zato je nemogoče, da bi jo bil umoril.«

Sledilo je zasliševanje prič, nato za obtožnica uničujoč govor državnega tožitelja in nazadnje govor branilca, ki se je v glavnem tical olajševalnih okolnosti.

Potem se je razprava za uro prekinila. Odvetniki, novinarji in imetniki rezerviranih prostorov so šli iz dvorane, da se zunaj okrepcajo. Drugi so obsedeli v bojazni za svoje prostore in se lotili s seboj prinesejih jedi in pijače.

Tereza, ki jo je srce bolelo, ni mogla razumeti, kako so mogli ljudje tu jesti in piti. Pri tem je bilo vse tako zadovoljno, da se ji je že skoro začelo buditi upanje v sinovo oprostitev. Gotovo so vsi ljudje prepričani, da njen sin ne bo obsojen.

V resnici pa je med občinstvom skoro glasno prevladovalo mišljenje, da je mesar kriv in da je Karloto umoril ali v navalu jeze ali pa iz ljubosumnosti.

Obravnava se je spet nadaljevala. Splošna napetost je rasla, čim bolj se je razprava bližala koncu. Najprej je končal zagovornik svoj govor, ki ga je bil prej prekinil.

Zaman se je vdova doslej trudila ujeti pogled svojega sina. Med odmorom so bili sodni uslužbenci povedli obtoženca ven. Ko so

ga vrnilo v dvorano k nadaljevanju razprave, je Pavle spet ravnodušno zavzel stari prostor. Proti prostoru za občinstvo ni nikdar pogledal.

Vendar pa je bil Pavle za trdno prepričan, da je bila njegova mati med občinstvom, čigar hrup mu je udarjal na ušesa. Mislil je na to, toda zakaj naj bi jo bil iskal z očmi? Samo eno je želel: da bi se vse hitro končalo. Saj ga ni na življenje vezalo nič več, ne njegova ljubezen do Karlote, ne ljubezen do matere.

V tem obupnem razpoloženju, v katerem si je želel le smrti, se je zdajci spomnil ozkega, bledega obraza trpečice Pepine. Kaj bo iz nje, ko bo po materini smrti ostala sama? Kdo bo potem skrbel zanjo? Ko bo mati mrtva in bodo prihranki porabljeni, od česa bo živel? Kdo bo bolno in slabotno dekletko preživljal in ji dajal zavetišče? Nihče! Zavzeti se bo morala zanjo uprava za uboge, da ne bo umrla od lakote in ostanek svojega življenja bo morala prebiti v ubožnici. »Ubog otrok!« je zavzdihnil in si z roko obrisal oči, ki so bile polne solz.

Sodna uslužbenca, ki sta sedela na njegovi desni in levi strani, sta slišala njegov vzdih in videla njegovo kretljivo. Prikimala sta drug drugemu in skomignila z ramami, češ da bi se bil že davno moral vdati v usodo, ker mu vse tajenje nič ne pomaga.

Ko so Pavleta vprašali, ali nima ničesar več povedati za svojo obrambo, je zadnjič zatrdil, da je nedolžen. S hripavim glasom je še pripomnil, da je nepotrebno, tolikokrat ga vprašati eno in isto.

Rekel jim je te besede raztreseno in nestrpno, tako da ga je predsednik opomnil,

ne more do živega in njeni industriji se ni treba bati tatarskih napadov, ker je večina važnih industrij 4000 do 6000 km oddaljena od meje.

Dalje je dejal Hitler, da je ruska vojska v

tehniškem pogledu na najvišji stopnji popolnosti. Nazadnje je strnil sodbo o Rusiji v besede: »Rusija ima solidno trgovino, najsilnejšo vojsko, največ tankov in najmočnejše vojaško letalstvo na svetu.«

Kdaj se ne pobira trošarina na vino in žganje

Trošarina na alkoholne pijače, predvsem na vino in žganje, je pri večini naših samoupravnih oblastev važna proračunska postavka. Vinogradniki vse države pa se proti prevelikemu obdavčenju vina pritožujejo, ker to znižuje prodajno ceno vina. Posebno je postalo vprašanje znižanja trošarine na vino pereče, ko je močnejše pritisnila gospodarska stiska.

Da se omili v naši državi vinogradniška stiska, je izdala država 20. aprila l. 1932. zakon o izpremembah in dopolnitvah državne trošarine. V tem zakonu je bilo določilo, da sta zaradi tega, da se omogoči vinogradnikom spravljati svoj pridelek laže v promet, oproščena vsake trošarine in takse vino in žganje, ki ga prodajajo vinogradniki pridelovalci pod določenimi pogoji (naenkrat v najmanjši količini petih litrov na podeželju in 10 litrov v mestnih občinah na kraju pridelovanja in 50 litrov vina, odnosno 25 litrov žganja izven tega kraja) naravnost rabnikom.

Kljub tem določilom pa so posamezne občine pobirale trošarino tudi od vina, ki so ga prodajali pridelovalci naravnost rabnikom.

Predvsem se je to dogajalo in se še dogaja danes v mestnih občinah. Zaradi tega so se pritožili posamezni vinogradniki v savski banovini in dosegli odločbo upravnega sodišča v Zagrebu in odločbo državnega sveta v Beogradu, ki obe jasno razsojata, da se kmetovalci pridelovalci vina in žganja pri prodaji svojih pridelkov z lastnega zemljišča ne smatrajo, ako se držijo gornjih določil, za točilce na drobno in da torej niso obvezni plačevati trošarino na vino in ne na žganje. Iz tega razloga so bile tudi posamezne občine obsojene, da povrnejo vso neupravičeno pobrano trošarino na vino in žganje. Razsodba upravnega sodišča v Zagrebu je bila izdana februarja l. 1938., rešitev državnega sveta pa septembra l. 1938.

Kakor je iz tega razvidno, ni treba plačevati trošarino za vino, ki ga prodajajo vinogradniki pridelovalci naravnost rabnikom v petlitrski odnosno desetlitrski množini. Tudi potrjeni podeželski občinski, odnosno mestni proračuni ne dajejo občinam dovoljenja za pobiranje trošarine od tega vina, ker je, kakor je razsodilo upravno sodišče, odobreno v proračunih le pobiranje trošarine od točilcev.

Slovenski čebelarji in njih težnje

V Obrtnem domu v Celju so se zbrali predzadno nedeljo odposlanci Slovenskega čebelarskega društva. Zbor je vodil predsednik Josip Verbič iz Ljubljane in podal poročilo o preteklem letu. Veliko potov, vlog, posredovanj, skrbi in sitnosti je imel odbor z nabavo sladkorja za prehrano čebel. V ne-

katerih krajih banovine so imeli dobro letino medu, vendar ta pridelek marsikje ni zadostal za zimsko prehrano. Društvo je mnogo storilo, da bi se razširilo uvažanje medu in iskalo tržišča za med v drugih banovinah in v tujini, vendar ni imelo uspeha. Sledilo je poročilo tajnika, ki je podrobne-

da se mora pred sodniki spoštljivo vesti, a njegov odvetnik mu je tiho dejal: »Longhi, bodite mirni. Ne poslabšajte si že tako neprijetnega položaja!«

Po kratkem govoru, v katerem je podal predsednik pregled vse obravnave, so Pavleta odvedli iz dvorane. V trenutku, ko je Pavle stopal proti vratom, je mati Tereza vstala in glasno zaklicala: »Sin, moj sin, tukaj sem, pogled me!«

Sodni uradniki so pozvali občinstvo, naj bo mirno. Pavle je korakal ven, ne da bi se bil obrnil k materi. Predsednik, ki ni bil razumel, za kaj je šlo, je zapovedal: »Odvedite tisto žensko iz dvorane!«

Tereza pa se je z obema rokama oprijela klopi in obupno kričnila: »Saj sem njegova mati!«

Ko so predsedniku pojasnili, kaj se je bilo zgodilo, je umaknil svoj ukaz, pač pa je znova pozval občinstvo, naj ostane med obravnavo čisto mirno.

Nato so se umaknili porotniki v posvetovalno sobo. Tudi sodniki so šli iz dvorane, in spet se je začel med občinstvom hrupen pogovor. Tereza je z grozo poslušala besede, iz katerih je bilo razvidno, da bo Pavle gotovo obsojen. Zadnje upanje je umrlo v njej. Samo nekateri so menili, da na smrt ne bo obsojen, temveč le na dosmrtno prisilno delo.

Vročina je bila v dvorani skoro neznošana. Tereza je mislila, da jo bo zadušilo. Naslonila je glavo na zid in za več minut izgubila zavest, ne da bi se bil kdo za to brigal. Ko se je naposled spet zavedla, je slabost še ni minila. Pred njenimi očmi se je delala megla, v njenih ušesih je šumelo, v njenih sen-

cih je nekaj tolкло kakor s kladivom, da je menila, da se ji bo glava razpočila. Čuden pritisk je čutila po vsem telesu.

Naposled je postala nanjo pozorna poleg nje sedeča dama. Videla je, kako je vdovin obraz zdaj mrliško obledel, zdaj ognjeno zaradel in kako je neprestano drgetala. Vprašala jo je: »Ali vam je slabo?«

Tereza se je za trenutek zbrala in zajec-ljala: »O ne, o ne!«

Mnogo truda jo je stalo, da je te besede izdavičila iz sebe. Jezik ji je bil težak ko pijancu in vsi ljudje in predmeti so se vrteli okoli nje.

Porotniki so se vrnili v dvorano in sodniki so zasedli svoje prostore. Tudi Pavleta so privedli nazaj.

V svečani in resni molki, ki je bil zdajci obdal vdovo in njenega sina, v vihar, ki je divjal v Terezini glavi, v strašno temno noč, ki je padala nanjo, so se zasilšale grozne besede: »Na smrt obsojen!«

Iz Terezinih ust se je izvil hripav krik. Stopila je na svojo klopi, da bi čez vse ljudi stegnila roke k svojemu sinu. Skušala je nekaj reči, a ni mogla. Potem pa je omahnila in padla na tla kakor zadeta od strele.

Ko so Pavleta odvedli, so se ljudje zbrali okoli njegove matere, jo vzdignili in nesli ven.

11.

Gospo Longhijevo so nesli najprej v sobo enega izmed sodnih slug, stanujočega v stranskem posloju, kjer so ji nudili prvo pomoč. Naglo poklicani zdravnik je ugotovil, da jo je zadela kap. Ko je ležala na po-

je očrtal delo društva v preteklem letu. Ena izmed glavnih vlog njegovih nalog je bila, da je varoval zdravstveno stanje naših čebel, skrbel za vzrejo dobrih plemenskih matric in vzdržuje čiste čebelne družine. Društvo je enako skrbelo za pregled čebeljakov, prirejalo predavanja, urejalo ob priliki proslave 20letnice društvenega obstoja v zvezi z mariborskim tednom razstavo, ki je imela lep uspeh, in sploh z vsemi sredstvi delalo za povzdigo čebelarstva. Število opazovalnih postaj je v preteklem letu naraslo za dve na 32. Odbor je posvečal svojo pažnjo tudi vnovčenju medu in voska. V tem pogledu pa delajo proti koristim čebelarjev tisti čebelarji, ki prodajajo med in vosek po mnogo prenizki ceni. V splošnem pa prihajajo vsi do prepričanja, da bo mogoče urediti prodajo medu in voska ter vzdrževati primerne cene le po združenem potu.

Lansko leto je bil ustanovljen sklad za zavarovanje škode, ki jo povzročajo čebelne bolezni. Objavljen je bil zadeven pravilnik in letos bo društvo uredilo to zavarovanje. To zopet le v korist čebelarjev.

Odbor je tudi sodeloval pri sestavljanju načrta o čebelarskem zakonu, ki čaka zdaj v kmetijskem ministertvu na uveljavljenje. Svojo skrb je posvečalo društvo tudi delovanju za večje uživanje medu. Društvena čebelarna je priredila medeni teden in izdala primerne letake.

Nazadnje se je vnela zelo živahna razprava, ki je pokazala neka nasprotstva med čebelarji-kmeti in čebelarji-uradniki. Slišali so se hudi očitki. Posebno se je naglašalo, da je čebelarstvo kmečka ustanova in da naj zato služi predvsem kmetu. Pri volitvah je bil izvoljen z večino glasov nov odbor, ki ga sestavljajo: Babnik Janko, Petelin Albin, Klun Franc, Peterlin Alojzij, Prelog Franc, Šumeljak Franc in Suhadolc Jernej. Profesor Verbič in še nekaj članov starega odbora je bilo izvoljenih za častne člane.

SOVRAŽNIKOV NIMA

»Stejem osemdeset let, pa nimam sovražnika,« se je pohvalil gospod Mohovt

»To je pa res lepo,« je menil prijatelj Hlačnik.

»Kaj ne da? Hvala bogu so moji sovražniki že vsi pomrli.«

PRAV SE RAZUMETA

Neža: »Moj ženin je zelo pameten človek.«
Špela: »Bodi potolažena, moj tudi ni lep.«

stelji, je bila videti kakor mrlič. Edino, kar je dokazovalo, da je še bilo življenje v njej, je bilo njeno hropeče dihanje.

Naposled se je zdravnik obrnil k sodnemu slugi in mu rekel: »Tu ni mogoče kaj mnogo pomagati. Hitra smrt bi bilo najboljšje, kar se da želeti ubogi ženi. Če bo napad prebolela, bo ostala vse življenje hroma. Takoj bom ukrenil potrebno, da jo prepeljejo v bolnišnico. Ali morda veste, kdo je ta žena?«

»Rekla je, da je mati mesarja iz Monca-lierija, ki je bil prej obsojen na smrt.«

»Seveda, poslušala je obravnavo in čezmerno razburjenje je zakrivilo kap. To je večkrat tako. Kakor rečeno, mnogo upanja ni.«

Kakor hitro je bolnica prispela v veliko bolnišnico, stoječo čisto na vzhodni strani mesta v neposredni bližini reke Pada, so jo zdravniki že enkrat preiskali. Čisto negibno je ležala na postelji kakor mrlič. Šele po več urah so zdravniška sredstva dosegla to, da je postalo njeno dihanje pravilnejše in da se je začela zavest v njej počasi buditi. Naposled se je bolnica zganila in z nepopisnim začudenjem pogledala zdravnika in usmiljenke, ki so se trudile z njo. Bilo je videti, kakor bi si bila prizadevala zbrati misli in se spomniti, kaj se je bilo zgodilo z njo. Menda se je nazadnje vsega spomnila, zakaj hotela je nekaj povedati. Njeno moljanje pa je bilo nerazumljivo. Takoj nato je padla spet v omotico.

Toda njeno stanje se je izboljšalo in po dveh dneh ni bilo več neposredne nevarnosti za njeno življenje.

Ubogo Pepino so že obvestili o nesreči, ki

Za čebelarje ugodna pomlad

Ljutomer, aprila.

Zgodaj je letos pomlad oživila prirodo in hkratu tudi naše male prijateljice čebele, ki so začele delovati v notranjosti svojih gnezd že februarja, ko je še zunaj narava spala. Mnoge družine čebelarjev Murskega polja so prezimile s trošarine prostim sladkorjem, denaturiranim s sladko papriko.

Lani je bila zaradi deževja slaba paša, ki je seveda slabo vplivala na razvoj čebelnih družin. Zato so izostali mladi roji. Slabe družine in pomanjkanje zimske zaloge so prisilili čebelarje, da so pred zazimljenjem skrčili število družin. Čebelarji, ki se niso držali načela združitve družin v slabih letih, so bili letos iznenadeni, ko so opazili, da so njihovi roji zaspali v večnost, kolikor jih čebelarji, ki čebelarijo v koših, niso sami opazili v smrt. V splošnem je tedaj število rojev pri nas močno padlo, zaradi združitve ali zaradi pomanjkanja zimske zaloge. Roji, ki so zimo preživeli, to so navadno roji vestnih čebelarjev, pa so v lepem razvoju in

bodo ob ugodnem vremenu in lepi paši z mladimi roji prekosili lansko število družin.

Pisec teh vrst je prezimil skoro vse družine v Znidaršičevih panjih s sladkorjem, vendar bi se odstotek paprike lahko zmanjšal, s čimer bi izginil iz sladkorne raztopine neprijeten in oster okus. Kar se tiče dolgega postopka, preden so čebelarji dobili trošarine prosti sladkor, pa bi pripomnil, da je tudi pri čebelah čas zlato. Tudi v tem je bil lani v pozni jeseni eden izmed vzrokov, da so nekatere družine pomrle že v pozni jeseni.

Letošno pomladno toplo vreme je za čebelarje zelo ugodno. Češnje, breskve, marelice, češnje, hruške in repica so bujno cvetele in še cveto, kar čebele izkoriščajo. Tudi tehtnica kaže zadovoljiv napredek čebelnih družin. To ugodno vreme bo mnogo koristilo v dobi razvoja čebelnih družin, ki se bodo dobro pripravile za pašo v akacijah in travnikih. V tej razvojni dobi pa bodo spet prednjačile krepke družine, ki nam bodo ob nadaljnjem ugodnem vremenu dale že v prvih dneh maja mlade roje. **J. B.**

Politični pregled

Naš zunanji minister dr. Cincar-Marković je bil ob koncu preteklega tedna v Benetkah, kjer je bil prav prijazno sprejet, ter je imel razgovore z italijanskim zunanjim ministrom grofom Cianom. Iz italijanskega sporočila o tem sestanku posnemamo:

»V teku razgovorov, ki sta jih imela v Benetkah 22. in 23. t. m.

**italijanski zunanji minister grof Ciano
in jugoslovenski zunanji minister dr.
Cincar-Marković,**

po bila vsestransko preučena vprašanja, ki zanimajo obe sosedni in prijateljski državi, pri čemer so se upoštevali tudi zadnji dogodki v Albaniji. Ta proučitev je še enkrat potrdila popolno pristranost, ki obstoji v odnosih med Italijo in Jugoslavijo po zaključitvi beogradskega dogovora, ki je zavaroval mir na Jadranu. Oba ministra sta soglašala, da se sodelovanje, polno zaupanja, ki obstoji med obema državama in med Jugosla-

vijo in Nemčijo, poglobi tako na političnem kakor tudi na gospodarskem področju v svrhu ohranitve miru in izboljšanja pogojev stalnosti v Podunavju. Kar se tiče odnosov z Madžarsko, sta oba zunanja ministra preučila položaj in ugotovila z zadovoljstvom, da je odprta pot h koristnemu sporazumevanju med vladama v Beogradu in Budimpešti.

Po obisku v Benetkah je

naš zunanji minister dr. Cincar-Marković obiskal še Berlin,

kamor je dospel z letalom in bil pristrano sprejet. Imel je razgovore z nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom in bil sprejet v audienci pri Hitlerju. Danes se dr. Cincar-Marković spet z letalom vrne v Beograd. Nemško časopisje piše k obisku, da zunanja politika Jugoslavije teži za tem, da ostane samostojna in da okrepi sodelovanje z vsemi sosedi, kar naj bi utrdilo mir. Naglašata tudi utrditev jugoslovensko-italijanskega prijateljstva v Benetkah.

Nemški časopis »Frankfurter Zeitung« piše o razgovorih dr. Cincar-Markovića z grofom Cianom in pravi,

»Ne, nikdar,« je rekla Nineta zelo odločno, vem, da tvoj brat ne zmore takšnega zločina. Nedorolnega so obsodili!»

»Najlepša ti hvala za te besede! Zdaj vem, da živi vendar še en človek, ki verjame v njegovo nedolžnost, ki verjame vanj, čeprav ne moreš kakor jaz vedeti, da ni kriv. Dobra si, Nineta, in plemenita, da se ne huduješ nanj!«

Močna rdečica je zalila nežni obraz deklice, ki je nato odgovorila: »Saj nimam pravice, da bi se jezila. Razumem, da se je njegovo srce vnelo za Karlo, ki je bila tako lepa, modra in izobražena. Bilo bi neumno, če bi se zaradi tega jezila nanj.«

Ta pogovor se je vršil tistega jutra po Pavletovi obsodbi in se je končal s tem, da sta se Nineta in Pepina odpeljali v Turin. Nežno in spretno, pa tudi z močjo, ki bi je ne bil nihče prisojal dekletu, je pomagala najemnikova hči z berglami hodeči Pepini pri vstopu v vlak in pri izstopu iz njega, tako da je poteklo njuno potovanje čisto v redu. Ko sta prispeli v Turin, sta si najeli voz in se peljali v bolnišnico. K sreči je bil tedaj čas obiskov in sta brez sitnosti prišli v sobo, kjer je ležala Tereza.

Od Ninete bolj nesena kakor vodena se je bližala uboga Pepina drgetaje materini postelji. Tereza je spet negibno ležala in ni videla deklet.

»Mati,« je začela Pepina, »jaz sem, Pepina, ali me ne poznaš?«

Hroma nesrečnica je ostala mirna. Tudi na njenem bledem obrazu se ni nič zganilo.

Pristopila je usmiljenka in rekla: »Zaman si prizadevata, ubogi otrok. Vaša mati ne bo

da je šlo za poglobitev italijansko-jugoslovenskega prijateljstva brez podpisov kakšnih novih dogovorov.

Obravnavalo se je tudi vprašanje tesnejšega madžarsko-jugoslovenskega sodelovanja. Bolgarski tisk poudarja, da živi Jugoslavija v dobrih odnosih z Italijo in Nemčijo in da si je pri beneških razgovorih izgovorila nevtalnost.

V začetku tedna

sta se vrnila nazaj v Berlin veleposlanika angleški in francoski,

ki sta bila v času napetosti zaradi nemške zasedbe Češke in Moravske zapustila Nemčijo. Angleški listi naglašajo k temu, da to ne pomeni nikake izpremembe angleške zunanje politike, zlasti pa ne popusta v pripravah za okrepitev angleške vojske. Angleški ministrski predsednik je izjavil v spodnji zbornici na zadevno vprašanje, da povratek veleposlanika Hendersona v Berlin nima nobenega posebnega pomena in da se angleško stališče proti priključku Češke in Moravske k Nemčiji ni spremenilo. Glede zasedbe Albanije je dejal Chamberlain, da vlada še ni sprejela nikakega sklepa.

Kakor vse ostale države

se sedaj tudi Zedinjene države mrzlično oborožujejo.

Amerika spada v vrsto držav, ki so po prirodi nagnjene k miroljubnosti in niso imele do nedavna prav nič razumevanja za zahteve svojih vojaških strokovnjakov po povečani oborožitvi. Po lanski jesenski napetosti se je v tem pogledu tudi v Zedinjenih državah mnogo spremenilo, enako kakor v Londonu in Parizu. Danes je v Zedinjenih državah zaposlenih 10.000 tvarnic z izdelovanjem najmodernejšega orožja. Ameriška vojska je dobila poslednje mesece 3000 najmodernejših lovskih letal, ki spadajo baje med najboljše na svetu. Do konca tekočega leta bo imela ameriška kopnena vojska 8000 lovskih letal najmodernejšega tipa, s katerimi bo lahko vsak trenutek pritekla na pomoč Angliji in Franciji, ki imata predvsem močno bombardersko letalstvo. Poleg tega bo dobila ameriška mornarica posebej še 3000 lovskih letal. Iz Berlina javljajo, da je nemški državni zbor sklican za petek in da

bo Hitler v petek odgovoril na Rooseveltovo poslanico.

Njegov govor (med 12. in pol 14. uro) bodo prenašale vse nemške radijske postaje. Ka-

je bila zadela mater. Hkratu je tudi izvedela, da je bil njen brat obsojen na smrt. Zato je razumela strašno razburjenje, ki je povzročilo pri materi kap.

Medtem ko je uboga Pepina v obupu pretehtavala, kaj naj stori v takem strašnem položaju, ko sama ni mogla napraviti brez tuje pomoči niti koraka, je prišla k njej kot odrešilni angel Nineta Novellijeva in je ponudila zapuščenki svojo pomoč.

Z besedami iskrene hvaležnosti se je Pepina oklenila vratu pogumnega dekleta, ki se je ljubeznivo nagnilo k njej. Nato sta se obe dolgo časa jokali. Naposled je Nineta poljubila Pavletovo sestro, jo pogladila po laseh in ji rekla: »Nikar se mi ne zahvaljujete, saj je samo človeška dolžnost, ki jo izvršujem. Brata in mater so vam vzeli, pa hočem biti jaz vaša sestra, da ne boste tako zapuščeni.«

»Moja sestra, da, da,« je šepetala bolnica. »To je lepo! Ali vas lahko tikam?«

Nineta se je spet sklonila k njej, jo poljubila in rekla: »Seveda se morava tikati. Morava si biti kakor pravi sestri.«

»Veš, potem mi pa moraš pomagati, da bom lahko prišla v Turin. Obiskati moram mater in bratovega zagovornika, ki naj prepreči izvršitev smrtne kazni. K sreči imam dovolj denarja doma.«

»Da, drago dete,« je žalostno odvrnila najemnikova hči, »rada storim vse, kar želiš, samo ne vem, če ti bo odvetnik mogel mnogo pomagati... Moj oče je rekel,« je pripomnila lahno zahtevši, »da bo smrtna obsodba izvršena, če kralj ne pomilosti tvojega brata.«

»Ali verjameš, da je kriv?« je vprašala Pepina in vzdignila glavo.

nič več govorila. Hromost zaradi kapi bo po zdravnikovi izjavi trajna.»

»Če bi me le slišala in razumela ter mi dala kakšen znak...«

»Morda bo slišala in razumela, toda njeno telo bo zmerom tako negibno, kakor je zdaj.«

»To je grozno!« je vzdihnila Pepina, vsa strta spriči grozote položaja, iz katerega ni videla izhoda. Le mati bi s svojim priznanjem mogla rešiti Pavleta. Če bo mati ostala hroma in ne bo mogla govoriti; se bo seveda smrtna obsodba izvršila. Ni sile, ki bi mogla preprečiti usmrtnitev nedolžnega, ki se bo izvršila najbrž že v kratkem času.

Nikogar ni, ki bi preprečil to v nebo vpiljočo krivico, ta justični umor, razen nje, uboge, slabotne Pepine.

»Ne, ne,« je rekla Pepina v silni razburjenosti. »Zdravnik se gotovo moti. Moja mati se bo zanesljivo toliko popravila, da bo lahko izpregovorila vsaj nekaj besed.« Nestrpno je začela tresti mater. »Mati, mati, zbudi se vendar. Poglej me!«

Toda njen besede so imele enak uspeh, kakor če bi bila govorila mrliču. Usmiljenka je začutila globoko sočustvovanje s tem nesrečnim otrokom, ki je bil sam bolan in slaboten, pa je še njegovo mater zadela tako strašna usoda.

Ko je usmiljenka šla, da pogleda še pri drugih bolnikih, se ji je pridružila Nineta, da bi ji zastavila nekaj vprašanj. Pepina je bila zdaj čisto sama s hromo nesrečnico, za kaj postelji na desni in levi strani Tereze sta bili prazni. Sklonila se je k materi, ji položila usta na desno uho in vprašala tiho, vendar odločno in razločno: »Mati, ali me čuješ?«
Dalje prihodnjič.

kor se zatrjuje, bo njegov govor v prvi vrsti namenjen nemškemu narodu.

Iz Londona je prispela vest, da je ožji angleški ministrski svet

sprejel zakon o uvedbi splošne vojaške dolžnosti v Angliji.

Najprej bi se izvedla splošna vojaška dolžnost za letnike 1918. do 1920., nato pa za letnike 1914. do 1918. Včeraj je bil vojaški zakon predložen obema zbornicama.

Francija in Anglija med tem dalje vršita priprave za obrambo.

V Franciji kakor Angliji sta določena nova velikanska zneska za oborožitev.

Tako je francoska vlada sklenila, da se določijo novi krediti v znesku 15 milijard frankov (21 milijard dinarjev) za oboroževanje. Po novem angleškem proračunu pa se bo v Angliji porabilo za oboroževanje okoli 675 milijonov funtov (okrog 170 milijard dinarjev).

Po izjavi angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina v spodnji zbornici, je angleška vlada stalno v stikih z drugimi vladami, zlasti s turško in rusko.

Pogajanja med Moskvo in Londonom se nadaljujejo.

Chamberlain je na zadevno vprašanje odgovoril, da o teh pogajanjih ni mogoče dati pojasnil dokler ne bodo zaključena. Pogajanja z Rusijo se baje tičejo tudi oboroževanja Rumunije. Rusija naj bi namreč dobavljala Rumuniji vojne potrebščine. Plačala bi Rumunija te dobave Rusiji s posojilom, ki bi ga dobila v Angliji.

Po vesteh iz Madžarske in Slovaške je ponovno nastala napetost med Madžarsko in Slovaško

Po madžarskih vesteh so spor povzročili slovaški obmejni vojaki, ki so začeli obstreljevati madžarske obmejne straže. Madžari so na napad odgovorili. V borbo je poseglo tudi slovaško topništvo. Seveda je dvomljivo, če je do spora res prišlo na ta način. Po časopisnih vesteh ni izključeno, da so začeli izživati Madžari, ker je slovaška vlada prepovedala delovanje zveze madžarskih kulturnih društev na Slovaškem.

TOMBOLA!

Senzacija dneva bo letos dne 7. maja velika sokolska tombola v Mariboru v V. mestnem okraju. Dobitki taki, da Te lahko osrečijo za vse življenje. Cena tablice samo 3 din. Po tomboli velika narodna veselica brez vstopnine. Odbor. 140

Andrej Šolar

ROMAN IZ PREDVOJNIH DNI
PO L. THOMI PRIREDIL B. R.

»Da, da«, je odvrnil Prah, »tako ali drugače je treba napraviti. Pa ne pozabi, Vrhovnik, vse je treba vzeti pošteno v roke, in shod mora biti, da bodo ljudje in naš glaván debelo gledali.«

Spet je mislil cesarsko kraljevega glavarja Kowatscha.

Dobravski župnik, dekan in papežev hišni prelat, razen tega pa še član poslanske zbornice gospod Mec je dejal gospodu Francu Kowatschu:

»Bodite prepričani, gospod glavar, da je res tako. Če se ne bo nič zgodilo, bomo imeli v vsaki občini vojno. Nekaj bo treba urediti.«

»Kaj pa mislite, da bi bilo najpametnejše? Že dolgo vem, da se je začela kmetska stranka v našem okraju širiti. Vsak dan dobivam od vaših tovarišev pisma. Saj je vse lepo, toda...«

Gospod Kowatsch je skomignil z rameni. »Mislim, da bi se lahko našla primerna sredstva.«

»Na primer?«

»Osebni vpliv bi lahko dosti pomagal.«

»Osebnega vpliva boste pa vi imeli več kakor jaz. K meni prihajajo samo župani. Samo posredno sem prav za prav z občinami v stikih. Vi imate pa neposredne stike.«

»Toda proti nam je naperjeno vse gibanje.

D O P I S I

SELNICA OB DRAVI. V nedeljo 16. t. m. je bil v Hérnahovi gostilni sestanek somišljenikov Jugoslovenske nacionalne stranke, ki je bil zelo dobro obiskan. Na sestanku so zborovalci sklenili, da se ustanovi v Selnici občinska organizacija JNS. V ta namen se je izvolil pripravljalni odbor.

SV. VID PRI PTUJU. V letošnji zimi je naš kraj na nov način pokazal ljubezen do ubožne šolske mladine. Nad tri mesece se je vsako opoldne nasitilo in se ogrelo povprečno 150 šolskih otrok z dobrotami novoustanovljene šolske kuhinje. Šolsko upraviteljstvo se v imenu mladine najtopleje zahvaljuje banski upravi in domačemu krajevnemu šolskemu odboru za izdatno denarno pomoč, dobrosrčnim posestnikom tukajšnjega šolskega okoliša pa za podporo v živilih. Prav posebno zahvalo dolgujemo tukajšnjemu rojaku g. Vinku Pernatu, mesarju in prekajevalcu v Ptuj, ki je s svojimi tedenskimi darovi pripravil naši mladini mnogo okusnih kosil. Bog plačaj vsem!

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na ptujem sejmu so se trgovali za kg žive teže: voli po 3 do 4.50, krave po 2 do 4, bikli po 3.25 do 4, telice po 3.50 do 4.50 din. Konji so bili po 750 do 6500 din za glavo. V Kranju so se trgovali: voli I. po 5.50, II. po 5, III. po 4.75, telice po 4.75 do 5.50, krave po 4 do 5, teleta po 6 do 7 din za kg žive teže.

SVINJE. V Ptuj, so bili za kg žive teže: špeharji po 7.25 do 7.50, pršutarji po 6.75 do 7; v Kranju: špeharji po 9 do 10, pršutarji po 7.50 do 8.50 din. V Ptuj je bila slanina po 16 din in svinjska mast po 18, a v Kranju suha slanina po 22 do 24 in svinjska mast po 19 din za kg.

SIROVE KOŽE. V Ptuj, goveje po 10, telečje po 11.50 do 14, svinjske po 10; v Kranju: goveje po 8 do 10, telečje po 12 in svinjske po 6 do 8 din kg.

MED. V Kranju je bil čisti med po 22 do 24 din kg.

Mi smo stranka, in kar mi rečemo, nič ne velja. Saj poznate naše kmete.«

»Če jih poznam! Zato pa pravim, da ne morem pri teh trdoglavcih prav nič opraviti.«

»Morate pa priznati, gospod glavar, da ne smemo držati rok v naročju. Pomislite samo, kakšne so že razmere v drugih pokrajinah! Tako daleč pri nas ne sme priti, drugače bo nevarno.«

Gospod dekan se je sklonil in je poskušal priti z rokami okoli svojega dobro podložnega hrpta do zadnjega žepa.

Po nekaj hlastnih kretnjah se mu je posrečilo, da je ujel svoj pisani robeč in z njim si je obrisal potno čelo.

»Pomislite na druge pokrajine!« je ponovil in v njegovih očeh se je brala resna zaskrbljenost.

Kowatsch je vstal in začel hoditi po svoji pisarni.

»Najboljšo voljo imam, gospod dekan. Ne bom samo mirno gledal od strani. Prav res ne. Toda zmerom se govori samo o nevarnosti, nikoli pa ne o sredstvih, s katerimi bi se dala nevarnost odstraniti. Da, če bi o teh sredstvih kdo povedal kakšno pametno besedo.«

»Mislim, da se bo že dalo kaj ukreniti...«

»Tudi vlada misli tako. Vidite, zmerom dobivam kakšna pisanja. Na Dunaju pričakujejo, da se gibanje ne bo preveč razširilo. In kako je v resnici?«

»Pred štirinajsti dnevi sem govoril z ministrom o tem vprašanju...«

»In?«

»Tudi on je mnenja, da se da največ doseči z osebnim vplivanjem.«

VOLNA. V Kranju je bila oprana volna po 34 do 36, neoprana pa po 24 do 26 din kg.

KRMA. V Ptuj, je bilo seno po 50 do 75 in slama po 25 do 30, a v Kranju seno po 75 in slama po 45 din za 100 kg.

KROMPIR. Cena se mu giblje po naših mestih povprečno po 80 do 100 din za 100 kg.

VINO. V ptujem okolišu se je pri vinogradnikih trgovalo navadno mešano novo vino po 4.25, finejše sortirano novo vino po 8, navadno staro vino po 5 in fino kvaliteto staro vino po 10 din liter.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 24. t. m. v devizah (s pristoje premijo):

1 holandski goldinar za 23.47 do 23.85 din;
1 nemško marko za 17.79 do 17.96 din;
1 angleški funt za 207.07 do 210.27 din;
1 ameriški dolar za 44.07 do 44.67 din;
100 franc. frankov za 116.92 do 119.22 din;
100 ital. lir za 232.95 do 236.05 din.

Vojna škoda se je trgovala v Zagrebu po 435 do 438 din, a nemške klirinške marke po 13.80 din.

Sejmi

1. maja: Gorje (samo blagovni), Bohinjska Bistrica, Ljubno ob Savinji, Murska Središče, Muta, Planina (črnomeljski srez), Sv. Filip v Veračah, Tirna, Trava, Velenje, Videm — Dobropolje, Kranj, Murska Sobot, Ormož, Studence pri Poljčanah, Vrh (logaški srez), Vrhovce, Ponikva;
3. maja: Sv. Križ pri Ljutomeru;
4. maja: Domžale, Gornji grad, Jesenice na Gorenjskem, Kočevje, Krško, Litija, Lož, Slovenska Bistrica, Sv. Jurij ob južni železnici, Črnomelj.
5. maja: St. Gotard pri Trojanah.

Drobne vesti

Velika kmetijska razstava bo na letošnjem jesenskem velesejmu v Ljubljani. Kmetijske razstave je dolgo vrsto let priredjal velesejski kmetijski odbor, ki mu je načeloval neumorni, zdaj žal že pokojni predsednik Viljem Rohrman s pomočjo kmetijskega oddelka banske uprave, kmetijskih zavodov in kmetijskih društev. Za letošnje jesen (od 2. do 11. septembra) pa pripravljata pomnoženi kmetijski odbor strokovnjakov in kmetijski oddelek banske uprave s sodelovanjem Sadjarskega in vrtnarskega društva, Čebelarskega društva, Zveze mlekarjskih zadrug, Zveze selekcijskih zadrug za sivorjavo govedo, Kmetijske družbe, društev

»Hm, osebno vplivanje! To se pravi, da hočejo napraviti na Dunaju nas odgovorne...«

»To ne, ampak...«

»No, no, seveda, gospod dekan. Saj vendar vem, kako je to. Če se zadeva ne bo mogla zadržati, bodo pač rekli, da mi nevarnosti nismo spoznali ali pa da nismo znali pravilno vplivati na ljudi in jih pomiriti. Krivec mora biti vselej že v naprej določen, da ga potem ni treba še iskati.«

»Pod besedo vpliv ne mislim samo pregovarjanja, gospod glavar.«

»Ampak?«

»Ampak... da! Tu je še marsikaj. Vse to, kar je pač v moči nadzornega oblastva... kako naj že rečem? Kar pač lahko nadzorno oblastvo stori. Saj je vendar še marsikaj!«

Kowatsch je sedel in se začel zamišljeno igrati z ravnalom.

»Kaj mislite s tem, prečastiti?«

»Nič določnega, gospod glavar. Toda, če bi se moralo na primer kje vršiti kakšno zborovanje, kakšen shod... ali se ne da vsaj časih takšna zadeva prepovedati?«

»Časih že. Toda kaj vam bo to pomagalo?«

»Dostikrat bo že dovolj, če boste na kakšnega gostilničarja pritisknili, da ne bo dal svoje gostilne za shod. Gostilničarji so odvisni od glavarstva.«

»Delno že. Toda to so sredstva, ki včasih pomagajo, včasih pa tudi ne. In če z njimi pretiravamo, bodo začeli ljudje kričati in bo še huje.«

»Vsekakor je treba zdaj pred občinskimi volitvami kaj storiti. Gledati bomo morali, da ne bodo sami pristaši kmetske stranke izvoljeni za župane.«

za rejo malih živali in drugih obsežno kmetijsko razstavo, ki bo gotovo v veselje, izpodbudo in ponos slehernemu kmetovalcu, čebelarju, vrtnarju in drugim, ki se udeležujejo na kateremkoli področju kmetijstva.

Večji izvoz našega lesa v Francijo. Francija je nam odobrila 75.000 ton kot letni kontingent za uvoz lesa. Od tega odpade 32 odstotkov na Francijo, drugo pa na Alžir. Novi kontingent je za 10.000 ton večji od lanskega. Poleg tega je Francija dovolila znatne olajšave za uvoz našega lesa, tako da

bo letos položaj v tem pogledu precej boljši, kakor je bil lani.

Denar nam ponujajo. Navzlic napetemu mednarodnemu položaju se denarniki v tujini zelo zanimajo za Jugoslavijo kot tržišče za naložitev kapitala. Posojila v blagu nam ponujajo zlasti Nemci pod ugodnimi pogoji. Tudi Italija je pripravljena dati nam večje posojilo v blagu. Na drugi strani naj bi se pa povečal naš izvoz v Italijo. Posojila v denarju ali blagu ponujajo Jugoslaviji tudi Francozi, Belgijci in Angleži.

Rešitev naših velikonočnih ugank

Pri dopolnilnici dobimo v navpičnih vrstah besede: duša, križ, mera, klic, voda, hlood, tema, slon, kava, grič, vino, grob. Tretja vodoravna vrsta da poziv: Širi »Domovino«.

Rešitev črkovnice se glasi: Prazna vreča ne stoji pokonci. Začneš tako, da prebereš najprej zadnjo vrsto od zadaj naprej, potem obratno predzadnjo itd.

V skrialnici dobimo stavek: Pes, ki ne laja, globoko zobe zasaja. V vsaki besedi vzameš prvo in drugo črko.

Sestavljalnica da našo željo: Želimo vam veselo veliko noč.

Lastnik posetnice je gostilničar.

Vsaj tri uganki so prav rešili: Franjo Tičar z Jesenic, Alojzij Jurtela iz Maribora, Alojzij Romih iz Griž, Helena Reberšak-Čarman iz Brezna pri Laškem, Joško Zrim iz Kl. Briesena v Nemčiji, Angela Košmrlj iz Martinjaka pri Cerknici, Drago Dremel od Sv. Petra pri Zidanem mostu, Jakob Baloh iz Drniša v Dalmaciji, Alojz Flegar iz Bourbon-Lancyja v Franciji, Veronika Krošel iz Artič pri Brežicah, Marija Predonič iz Gor. Obreža, Antonija Šušteršič iz Mavčič pri Smedniku, Franc Planinšek iz Smarja-Sapa, Avgustin Simonišek iz Stražišča pri Kranju, Ivan Drevenšek iz Kleisdorfa pri Zülchau v Nemčiji, Franc Pirc iz Boh. Bistrice, Jože Razboršek od Sv. Ruperta nad Laškim, Jožefa Jelen iz Logarevcev, Božo Cizej od Sv. Matevža pri Gomilskem, Silva Primožič iz Ljubljane, Tina Muhovič iz Loga pri Hrastniku, Erno Ramšak od Sv. Marka pri

Hrastniku, Angela Jelovčan iz Železnikov, Marija Petek od Sv. Benedikta v Slov. goricah, Marija Caf s Slov. Javornika, Vida Očepek iz Zagorja ob Savi, Boštjan Besednjak iz Železnega majdana v savski banovini, Marija Ploj iz Maribora, Franc Kramžar iz Gladbecka v Nemčiji, Ignac Pivec iz Šmartnega pri Litiji, Anton Mladenič iz Dolenje vasi pri Zagorju, Marija Hleb iz Maribora, Malka Krese iz Dol. Sušice pri Tolicah in Bogomir Gornjak od Sv. Lovrenca na Pohorju.

Domače novosti

Kratka odgoditev zagrebških razgovorov. O razgovorih med predsednikom vlade Cvetkovićem in dr. Mačkom je bilo v nedeljo izdano naslednje uradno poročilo: »Predsednik vlade Dragiša Cvetković se je dopoldne ponovno sestal z dr. Mačkom, predsednikom Hrvatske seljačke stranke. Sklenjeno je bilo, da se razgovori nadaljujejo po dveh ali treh dneh«.

Nemško odlikovanje našega ministra za vojsko in mornarico. Z odlokom nemškega državnega kancelarja Adolfa Hitlerja je odlikovan z velikim križcem nemškega orla armadni general Miljutin Nedić, minister za vojsko in mornarico.

Obči zbor sreske Jugoslovske nacionalne stranke za mesto Maribor, ki je bil te dni, je vodil zaslužni predsednik g. dr. Li-

pold. V uvodu je prisrčno pozdravil senatorja Ivana Puclja, ki je prišel poročat o razvoju političnih razmer. V svojih nadaljnjih izjavah je g. dr. Lipold naglašal trdnost mariborske organizacije. Spomnil se je pokojnih članov Kejžarja, Založnika in Ferjane, katerih spomin so počastili navzočni s klicem »Slava«. Zatem je okrožni tajnik g. Spindler poročal o organizacijskem delovanju v pretekli poslovni dobi. Navzlic znanim oviram se je to delovanje zadovoljivo razvijalo. G. Petek je nato predlagal odboru razrešnico. Pri volitvah je bil z navdušenjem izvoljen za predsednika g. dr. Franjo Lipold. V smislu predloga g. Spindlerja pridejo v upravni odbor vsi člani okrajnih mestnih odborov, ki izvolijo potem iz svojih vrst ožji izvršni odbor. Zatem je senator g. Puclj prikazal razvoj političnih razmer v naši državi. Razčlenil je priprave in delovanje za sporazum. Vsi pravi rodoljubi se morajo iskreno veseliti trenutka, ko bo ta sporazum dosežen. Pozval je zborovalce, naj ne nasedajo prišepetavanju majhnih političnih omizij, ampak naj se tesno zgrnejo v vrstah Jugoslovske nacionalne stranke.

Novi armadni general. Za poveljnika III. armadne oblasti v Jugoslaviji je imenovan divizijski general g. Peter Nedeljkovič. Sedež te armade je v Skoplju. General Nedeljkovič je dobro znan Slovincem, ker je dalje časa služil kot polkovnik in potem kot divizijski general v Ljubljani. V Ljubljani je bil zelo priljubljen. Njegova sproga je iz ugledne slovenske družine Heinricharjev.

Sodelovanje vseh društev v Guštanju. Iz Guštanja poročajo, da je bil na predlog tolstovrške podružnice Družbe sv. Cirila in Metoda v Guštanju sestank vseh tamošnjih in okoliških društev, ki jih je okrog 20. Predstavniki društev so sklenili sodelovanje v vseh splošno narodnih in narodnoobrambnih zadevah in so v ta namen ustanovili Narodni odbor za Guštanj in okolico. V odboru so predsednik župnik Miha Barbič (Prosvetno društvo), podpredsednika Anton Čop (Vzajemnost) in Janko Rožman (Sokol), tajnik Jože Jordan (Družba sv. Cirila in Metoda) in tako naprej. Širši odbor sestavljajo predsedniki vseh društev.

Ne verjemite vsem mogočim novicam. Pariški »Temps«, vodilni francoski dnevnik piše tole: »Ni umestno, ako se sami hvallimo, vendar pa se nam zdi pravična ugotovitev, da nudi naš narod v zdajšnjem položaju lep zrel hladnokrvnosti. Narod je zdaj

»Jaz sem se te zadeve že nekoliko lotil, gospod dekan.«

»Vem, z vprašalnimi polami. Ali ste dobili povsod odgovore, gospod glavar?«

»Skoraj povsod.«

Kowatsch je odklenil predal svoje pisalne mize in privlekel iz njega debel šop aktov.

»Vidite, tole so odgovori. Imen je dovolj, skoraj preveč.«

»Zasebno sem poskrbel s svojim vplivom na duhovščino, da je bila udeležba skoraj popolna, gospod glavar.«

»Najlepša hvala, gospod dekan. Toda zdaj pogledajte še sami! Tu imam imenovanih iz skoraj štiridesetih občin malone tri sto ljudi, ki veljajo za pristaše kmetske stranke in ki naj ne bi prišli v občinske odbore. Tri sto, gospod dekan! Kako naj pri vseh prepričim, zlasti ker so mnogi zelo priljubljeni?«

»Pri vseh ni treba prepričevati. Samo pri najnevarnejših. Tako sta na primer v moji župniji Marolt in Meglič. Nemogoče je, da bi bil kdo izmed njih župan. To bi se reklo podpihniiti upor in onemogočiti položaj duhovnega pastirja. Meglič mi počenja že šest let vse, kar mi more hudega storiti. Kar zločinsko je to.«

Dekan se je razvnel. S pestjo je udaril po papirju, na katerem je bilo zapisano Megličovo ime.

»Prečastiti, to ime si bom še posebej zabeležil.«

»Možak me je obrekoval, kolikor me je mogel. Še celo druge osebe je vmešal v ta obrekovanje. Nočem podrobneje povedati, kaj vse je govoril o meni.«

»Gospod dekan, pravim vam, da se lahko zanesete name...«

»Ta možak je bogokletnik in skrunilec cerkve. Še v časnikih je širil o meni zlobne laži. Oprostite mi, da sem se tako razvnel...«

»Ali vam niso neko noč razbili okna na župnišću?«

»Da, tudi to je bil Meglič. Nihče drug ni bil!«

»Zapisal si bom to, gospod dekan. To je zdaj eden. Toda tri sto?«

»Res gledam z žalostjo v bodočnost, gospod glavar.«

Kowatsch je kakor brez moči skomignil z rameni.

»Upam, da boste duhovni gospodje znali tudi sami vplivati na svoje farane. Morda se bodo končale volitve z ugodnejšim izidom, kakor zdaj mislite...«

»Bojim se, bojim se, da bodo še večja presenečenja. Toda zdaj sem že predolgo zlobljal vašo potrpežljivost.«

»Prosim, prosim. Zelo hvaležen sem vam, da ste me poiskali in se z mano o vsem odkrito pomenili. Priporočam se vam!«

Papežev hišni prelat je stopil proti vratom. Med njimi je ostal. Še nekaj je bil pozabil.

»Gospod glavar, oprostite.«

»Zelite?«

»Moj duhovni sobrat iz Gorenje vasi mi piše, da ima strašne boje s pristaši kmetske stranke.«

»Tako?«

»Toplo bi vam ga priporočil.«

»Kar se bo dalo storiti...«

»Še enkrat najlepša hvala, gospod glavar.«

Vrata so se zaprla in gospod Kowatsch je ostal sam. Sedel je za pisalno mizo in se zagledal v strop.

»Meglič, Marolt, župnik iz Gorenje vasi...«

Lahko bi bilo še več,« je rekel sam pri sebi. Njegov obraz je postal spet godrnjav.

Delo, ki ga ni bil vaju, in nova odgovornost sta bila vzrok njegove slabe volje.

Novosti, ki delajo povsod zmedo in ki obtežujejo uradno poslovanje! Časih, da, časih je bilo vse boljše. Kdo se je pa prej menil za nezadovoljnost kmetov? Pisalo se je in odrejalo, in vlada je bila zadovoljna, če je bilo na papirju vse v redu in prav.

Zdaj pa se je iznenada vse do temeljev izpremenilo. Nove odgovornosti so prišle in človek ni niti vedel, v čem so in kako naj se jim ogne.

Če kriče kmetje, se vlada jezi. Če kriči duhovščina in njeno časopisje, se vlada še bolj jezi.

In kričanje na obeh straneh noče pomehati. Nasprotno, čedalje hujše postaja. In poleg tega se vsi boje novega kmetskega gibanja.

Politiki pa so brez glave. Njihovi ukrepi so zdaj prenežni, zdaj pretrdi. Nikoli se ne znajo držati zlate sredine.

Dokler so imeli še kaj več moči, se na kmete niso ozirali. Zdaj pa kažejo prehud strah, ki ga duhovščina še bolj neti. Na primer tista imenitna odredba vlade: Voditelji glavarstev naj nad vse skrbno pazijo, da bodo dale sedanje občinske volitve ugodne izide. Gledajo naj, da voditelji novega kmetskega gibanja ne bodo prišli na preveč vplivna mesta...

To je bila prava pisarniška modrost in njen oče še menda misli, da je napravil nekaj hudo pametnega.

Seveda, osebni vpliv bi tu res največ zaglegel.

nekoliko radovednejši glede tega, kar se dogaja v svetu. Toda to sicer upravičeno radovednost moramo nekoliko disciplinirati. Ne smemo slepo verjeti vsem mogočim objavljenim novicam, ki so kje natisnane ali ki jih kdo pove. V želji, da bi izvedeli kaj novega, se nekateri zvešto drže tega, kar slišijo. Obvezimo se sami, da ne bomo verjeli ničemu razen trenutni resnici. S tem bomo najuspešneje pomagali skupnim koristim. Navadimo se mirnega čakanja, svojo potrepljivost pa podprimo z marljivim delom! Tudi za nas naj bi veljal tak poziv. Pri nas čenčajo in klobuštrajo nekateri ljudje reči, ki so očitno nesmiselne, za čisto resnico in begajo mirne ljudi.

* **Veliko delavsko zborovanje v Kranju.** V nedeljo je bilo v Kranju pri »Stari pošti« zborovanje, ki so ga sklicale tamkajšnje strokovne organizacije. Udeležili so se ga člani Narodne strokovne zveze, Jugoslov. strokovne zveze in Strokovne komisije, ki so do zadnjega kotička napolnili dvorano. Na shodu so razpravljali o izpremembah pri Delavski zbornici in o njihovih posledicah. Glavna govornica sta bila urednik Eržen iz Maribora in Rešek iz Vevč. Oba sta v svojih izjavah zlasti poudarjala tudi državljansko zavest delavstva. Soglasno je bila sprejeta resolucija, ki na koncu zahteva tajne volitve v delavske zbornice in v vse ustanove socialnega zavarovanja ter svobodo za delovanje delavskih strokovnih organizacij. Druga resolucija se nanaša na zavarovanje za primer brezposelnosti in zahteva, naj se s sodelovanjem delavskih in nameštenskih društev izdela poseben zakon za preskrbo brezposelnih.

* **Nezgodna najstarejšega sokolskega praporčaka.** Nedavno zvečer se je g. M'ha Artelj, posestnik in čevljarški mojster na Bregu pri Zirovnicah, napotil v Sokolski dom v Zirovnici na predavanje. Pred vhomod na sokolsko letno telovadnico pa se je privozila mimo neka kolesarka in se zalela v Arteleja. Artelj si je pri padcu zlomil nogo. Prepeljali so ga v Radovljico, kjer je dobil prvo zdravniško pomoč, od tam pa naprej v Ljubljano v splošno bolnišnico. Želimo 81 let staremu sokolskemu praporčaku, da bi čimprej okreval.

* **Poslanec Žebot se je odrekel poslančevanja.** »Delavska politika« piše: »Že pred volitvami v narodno skupščino je bilo govora o tem, da bo zastopnik Vzajemne zavarovalnice, načelnik okrajnega cestnega odbora

in mariborski podžupan g. Žebot v primeru izvolitve za poslanca takoj prepustil mesto svojemu namestniku g. Wurzingerju. Kakor posnemamo iz poročila o zborovanju Jugoslovanske radikalne zajednice, ki je bilo objavljeno v 88. številki »Slovenca«, se je to zdaj že zgodilo, kajti »Slovenec« piše o g. Žebotu kot o bivšem poslancu, dasi doslej še ni bilo objavljeno, da se je odrekel poslančevanju. Dohodki g. Žebota kot zastopnika Vzajemne zavarovalnice so tako večji kot dohodki poslancev. Ako k temu prštejemo še plačo, ki jo prejema kot podžupan in načelnik okrajnega cestnega odbora, potem bi bil g. Žebot res nespameten, če bi se ubijal s poslančevanjem.«

* **Imetje mesta Kočevja je kupila Mestna hranilnica ljubljanska.** Mestna občina kočevska je prišla v težkočo in se je 21. t. m. vršila dražba vsega njenega imetja, to je mestnega gozda, raznih parcel, občinske hiše, bivše Kajfežove žage s hišo, starih mlinov, mestnega kopalnišča in drugega. Vse to imetje je kupila Mestna hranilnica ljubljanska za 3.285.000 din.

* **Koroške novice.** Dne 1. maja bo nemška država začela plačevati svoje dobave pri podjetjih delno v gotovini, delno pa v bonih. Od teh bonov bo smelo podjetje prvo polovico že po šestih mesecih rabiti za plačevanje davkov, drugo polovico pa šele po treh letih. — S prvim aprilom sta bili občini Bilčovs in Gornja vesca združeni v eno občino, ki se bo imenovala občina Bilčovs. Županstvo nove občine je bilo poverjeno Francu Spicerju, dosedanjemu županu v Gornji venci. Spicer je županoval v tej občini že nad 13 let. — Dne 17. maja bo po vsej Nemčiji ljudsko štetje. Številni komisariji bodo razdelili po hišah po tri vprašalne pole, ki jih bo izpolnil hišni gospodar. Vprašalne pole ostanejo v hiši tri dni, nato pa jih bodo številni komisariji spet zbrali in oddali občinam. Komisariji so obvezani, da ohranijo popolno tajnost glede odgovorov na vprašalnih polah. Organizacija štetja bo izvedena tako, da bo za vsakih 30 hiš določen po en številni komisar.

* **108 let stara koroška Slovenka.** Družina Blažunov pri Sv. Ani pri Celovcu je trden kmečki rod. Mati in gospodinja Ana Blažunova je te dni v polnem zdravju praznovala 108 letnico svojega rojstva. Za to priliko je dovolila, da so jo slikali z njeno hčerjo Regino ki je tudi že dopolnila 73 let. Ana Blažunova ima še eno sestro, ki je tudi že stara 104 leta

Tako je dejal tudi gospod poslanec, prečistiti gospod dekan Mec.

On, okrajni glavar Kowatsch, naj bi torej zastavil ves svoj vpliv. Pri teh trdoglavih kmetih, ki ne verjamejo nobene pametne besede!

Nekaj pa seveda mora upoštevati.

Odloka, ki so mu ga poslali višji, ne sme kar tako zakleniti v predal. Pokazati mora vsaj nekaj vneme.

Po dolgotrajnem premišljanju je sestavil nekakšno zaupno okrožnico na vse župnike v svojem okolišu, ki se je tikala občinskih volitev. S prošnjo, naj mu župniki imenujejo ljudi, ki najbolj agitirajo za kmetško stranko. Uspeh je bil presenetljiv.

Kowatsch je lahko predložil obširen akt, ki naj bi bil priča njegove velike vneme.

Vsak župnik mu ni poslal odgovora na okrožnico. Toda malomarnost nekaterih je zakrila pridnost drugih.

Največ imen je prišlo iz Gorenje vasi.

Župnik Hrastovec mu je od ondod sporočil, da mora od 106 občanov smatrati 59 mož za nezanesljive oziroma za sebi sovražne.

Njegovo poročilo se je začelo z ugotovitvijo, da se v zadnjem času opaža v fari žalostno sovraštvo proti cerkvi in proti vsem oblastvom.

To se je prvič pokazalo že takrat, ko je hotel podpisani sezidati v fari nov zvonik.

Takrat se je okrajno gavarstvo postavilo na stran upornikov, seveda z dobrim namenom in zaradi tega, ker ni poznalo razmer v občini.

Po tem uvodu je prišel imenik odpadnikov. Pri vsakem je bila še kakšna opomba. Konec pa se je glasil takole:

»Nazadnje moram pa ugotoviti še to, da nameravajo občani izvoliti nekega Andreja Šolarja za župana. To bi utegnilo imeti najhujše posledice. Šolar je duša upora in silno maščevalen človek. Opozarjam nanj, da bo lahko visoko okrajno glavarstvo ukrenilo vse potrebno, preden ne nastane nepopravljiva škoda.«

Kowatsch ni prezrl skrite zlobnosti v tej opombi.

To poročilo je moral vzeti resno. Ne zaradi tega, da bi se bal škodljivih posledic Šolarjevega županovanja, ampak zaradi tega, ker se je bal župnika Hrastovca.

Gospod župnik iz Gornje vasi mu je dal razumeti, da bo začel rohniti, če njegova želja ne bo izpolnjena.

Gospod Kowatsch se je pri prebiranju vseh odgovorov lahko prepričal, da je bila njegova okrožnica zgrešen ukrep.

Ko je prosil te gospode za nasvete, jim je dal s tem tudi pravico, da mu svetujejo.

In ker jih je prosil za pomoč pri volitvah, jim je tudi dal priložnost, da vmešavajo v korist splošnosti tudi svoje koristi.

Tako jih je napravil že v naprej za sodnike nad izidom volitev.

Ko je vse to premislil, je videl, da mu je ostala le še ena pot.

Moral se je čisto nasloniti na duhovščino in se delati, kakor bi bil istih misli kakor ona.

Zgodilo se mu je isto kakor vladi. Hotel je porabiti duhovščino za svoje namene in je nehóte služil njenim. Kdor je vaje gospodovati, se ne podvrže rad, in zaradi tega je bil gospod Kowatsch zelo slabe volje.

in enega nekaj let mlajšega brata. Mati in hči še vedno opravljata vsa hišna dela. Letos pomladi je mati Ana dobila hripo in je morala v bolnišnico, pa jo je srečno prestala. Zdravniki so ji pri tej priložnosti rekli, da pri tem zdravju in moči živi še lahko najmanj dvajset let.

* **»Krik ranjene mladosti«,** zbirka pesmi vojnega invalida Avgusta Fabjančiča, je lična knjižica, okusno opremljena in obsega 56 strani. Sonetni venec sam ima 15 pesmi. Poleg tega pa je še 23 pesmi, skupaj torej 38 pesmi, vse lepe, vzcvetele na krvavih bojnih poljanah doberdopskih. Cena je osem dinarjev in naj ne bo nikomur žal tega denarja. Naročajte jo. Lahko se pošljejo tudi v pisnu poštne znamke na naslov: Krajevni odbor Združenja vojnih invalidov v Sevnici, oblastni odbor Združenja vojnih invalidov v Ljubljani in Avgustu Fabjančiču, županu v Senovem, pošta Rajhenburg.

* **Velik požar pri Krapini.** V noči na nedeljo je nastal v bližini Krapine v skladišču premoga delniške družbe Mirne, ki ima premogovnik v Radoboju, velik požar. Zgorela sta vsa tehnična oprema skladišča in ves premog. Škodo cenijo na poldrug milijon dinarjev. V skladišču je bil tudi dinamit, ki se je razpočil, da so leteli veliki kosi lesa na mesto Krapino. Pri tem je bilo več oseb laže ranjenih. Gasilci so prihiteli na pomoč iz vseh bližnjih krajev Zagorja. Trdijo, da gre za požig, ker je ogenj nastal istočasno na treh mestih. Skladišče je bilo zavarovano.

* **Smrt zaradi opeklin.** V železniški delavnici v Mariboru se je zgodila huda nesreča. 38letni pomožni delavec Jakob Kelbl je stal na odru nad kotlom za izkuhavanje mastnih delov strojev. Pri tem mu je spodrsnilo in je padel na glavo v vrelo tekočino. Dobil je strašne opekline. V mariborski bolnišnici je nesrečnej preminil.

* **Požar v Kicjarju pri Ptujju.** V nedeljo zgodaj zjutraj je zgorelo gosnodsarsko poslopje posestnika Ciglarja Martina v Kicjarju pri Ptujju. Zažgala sta domača otroka, ki sta se igrala z vžgalicami. Pri gašenju in reševanju je dobil stari oče hude opekline. Prepeljali so ga v ptujsko bolnišnico.

* **Z najdenim čolnom je utonil.** 13-letni Feštajnov sinko Jaka iz Renk pri Litiji je opazil v Savi ličen čoln. In ga spravil s pomočjo bratov na suho. Te dni se je fantič kar stoje hotel prepeljati čez reko. Jaka je zajel vrtinac, čoln se je prevrnil in valovje je zagrnilo mladega veslača.

Spet je vstal in stopil k oknu.

Meščani so prav tedaj prihajali iz gostilne. Prah si je nasul tobaka na roko in njuhal. Trgovec z moko Vrhovnik je gledal v sonce in zehal.

»To so ljudje!« je rekel Kowatsch »Ves dan samo žro in pijejo!«

VI.

Na vernih duš dan se je lahko videlo, kdo ima v Gorenji vasi denar.

Grobovi premožnih so bili lepo okrašeni z vencih iz suhega cvetja. Velike svetilke z rdečimi in sinjimi stekli so metale poševno svetlobo na kamenite anjele in križe.

Tudi grob Ane Šolarjeve je bil lepo urejen. Njeno ime se je svetilo v zlatih črkah pod imenom Ivana Šolarja, ki je bil nekoč njen mož.

Poleg teh lepih grobov so bili drugi videti še bornejši.

Leseni križi so bili vsi prepereli in napisani tako nečitljivi, da bi se bil moral sam bog potruditi, če bi jih bil hotel prav prebrati.

Na siromašnih grobovih ni bilo umetnih cvetic, ampak samo resje in smrekovi venci. Tu in tam je stala postrani kaka hlevska svetilka, in lučka v njej je gorela tako skromno in neopazno, kakor so bili nekoč skromni in neopazni ljudje, ki so v teh grobovih spali.

Maše je bilo konec in iz cerkve je prišla procesija vseh vernikov. Pred njo je stopal župnik.

Hodili so ob grobih in na vsaka dva koraka obstali. Potem je župnik vselej zamahnil s kropilnico in blagoslovil grob za grobom.

Dalje prihodnjih

* **Obupno dejanje v zmedenosti.** Pred dnevi si je v Dobovišnem strelom v glavo končal življenje splošno priljubljeni Ivan Cvetkovič, posestnik in že polnih 20 let železniški mizar. Dejanje je nedvomno izvršil v duševni zmedenosti. Cvetkovič je zapustil ženo, hčerko in sina, ki je že nekaj let pri vojaški godbi.

* **Za 30.000 din rib je poginilo v Bolski.** Na vest, ki smo jo zadnjič objavili, nam je pisalo vodstvo tkalnice v Preboldu: Ni res, da sta bili te dni Bolska in Savinja zastrupljeni od odpadnih vod tkalnice pri Sv. Pavlu pri Preboldu tako, da je bil s tem uničen ves ribji zarod in da je poginilo za okrog 30.000 din rib. Odpadne vode našega podjetja niso v nikakoli vzročni zvezi z dejstvom, da je mnogo rib poginilo. Zadevna odločba sreskega načelstva, ki je bila izrečena brez poprejšnje analize, ni pravomočna.

* **Smrtna žrtev nesreče.** Nedavno se je zgojila na banovinski cesti pri Ljubnem ob Savinji huda prometna nesreča. Ko je vozil šofer Franc Šerbela z Ljubnega v omenjenem času s tovornim avtomobilom po banovinski cesti, se je pred avtomobilom nenadno pojavil 17-letni delavec Franc Rošec. Šofer ni mogel več ustaviti avtomobila. Vozilo je zadelo Rošca ter mu prebrlo lobanjo. Nesrečnež je na mestu izdihnil.

* **Najdeno skladišče orožja.** Pri puškarskem pomočniku Alojziju Gerlevcu v Novi vasi pri Ptujju so orožniki našli večjo količino samokresov, lovskih pušk in streliva. Orožje je razprodajal raznim posestnikom v okolici. Vse skupaj so mu zaplenili.

* **Kradel je.** V Mariboru je bilo aretiranih nekaj ljudi zaradi propagande, pa so oblastva pri vseh ugotovila, da so to sami zločinci. Tako odkrite so napravili tudi studenčki orožniki. Prijeli so 30letnega delavca trdke Utensilia na Pobrežju Franca Matulja, ker je napravil neki križ. Ko pa so potem naredili pri Matulju hišno preiskavo, so našli celo zalogo predmetov, ki izvirajo iz tovarne Utensilia in za katere Matulj ne more navesti, na kak način je prišel v njihovo posest. Zanimivo je, da so uradniki tvornice Utensilia sprva potrdili, da so bili ti predmeti ukradeni; kasneje pa, ko so izvedeli, zaradi česa so orožniki Matulja prav za prav prijeli, so vse zanikali. Ti uradniki niso naši državljani.

* **Dvojnega umora osumljeni cigan.** V zavodi dvojnega umora v Šeščah pri Sv. Pavlu pri Preboldu zasledujejo varnostna oblastva 17 letnega cigana Stefana Hudoroviča, čigar suknjič so našli blizu hiše obeh umorjenih in njegove žene Julijane. Cigan se je potikal tam okrog in razne sumljive okolnosti govorile proti njemu.

Popotnikova torba

V spomin vrlému prosvetnemu delavcu

Javor nad Ljubljano, aprila.

Pred dnevi je preminil v Javoru ugledni posestnik in vneti prosvetni delavec g. Jernej Jančar. Štel je komaj 51 let. Za rajnkim zalujeta žena in 27letni sin Tomaž. V mladih letih so ga starši kot glasbeno nadarjenega dali učiti h Glasbeni Matici v Ljubljani in pozneje v Orglarsko šolo. Ko se je vrnil kot invalid iz svetovne vojne, je bil organist. Višnji gori in na Prežganjem, a l. 1930. je omaj prevzel posestvo. V domačem kraju je bil imenovan v krajevni šolski odbor in si je pridobil mnogo zaslug za ustanovitev redne šole v Javoru.

Bil je naroden in napreden mož in zmerom delaven za prosveto na deželi. Na zadnji poti ga je spremljala številna množica ljudi, zlasti iz vrst lovecev in pa naprednih somišljenikov. Ob odprtem grobu sta mu govorila g. dr. Lokar iz Ljubljane v imenu lovecev in bivši poslanec g. Koman v imenu napredne fronte. G. Koman je rekel med drugim:

»Neizprosna usoda zahteva, da se danes poslavljamo od moža, ki nam bo ostal za

zmerom vzor poštenega, značajnega, plemenitega in v najlepšem pomenu besede naprednega slovenskega kmeta. Bil si vzor gospodarja, o čemer pričajo danes tvoji žalujoči svojci in pa tvoje gospodarstvo, ki nemo ključ svojega gospodarja.

Idealen orač pa si bil še posebej za javorsko vas, ker nisi nikdar iskal osebne koristi, ampak vedno le splošni blagor. Ko je bil svoječaso obstoj javorske šole ogrožen, si dal lastno hišo na razpolago. Bil si duša krajevnemu šolskemu svetu v najhujših časih. Znano je tudi tvoje požrtvovalno delo v občinskem odboru.

Kot dober glasbenik in zgleden kristjan, ki daje Bogu, kar je božjega, si skozi dolgo vrsto let s svojimi pevskimi zbori poveljeval slavo božjo v javorski, prežganjski in višnjegorski cerkvi. Podpiral si z delom, darovi in nasveti vsa človekoljubna in napredna kulturna društva. Nešteto pa je tvojih dobrot in svetlih tvojih del, ki niso nikjer imenovana.

Kot značajnega somišljenika Jugoslovenske nacionalne stranke smo te videli vedno v prvih bojnih vrstah, kjer nisi nikdar iskal koristi za samega sebe, temveč vedno vdano služil skupnosti. Kot prekaljen nacionalist si že za časa svetovne vojne trdno veroval v zmago jugoslovenske misli. Pri znanem judenburškem uporu, ki je imel namen, končati nadaljnjo moritev nedolžnih žrtev in prinesti narodu našemu mir in svobodo, si, četudi kot invalid, sodeloval in skušal potem rešiti tovariše, kar te je skoro stalo glavo.

Dragi Jernej, bil si kot človek srčno dober značajen mož. Prav to ti je v današnji dobi, ko kremenitih značajev tako pogrešamo, dalo dosti nasprotnikov, kar je vsekakor mnogo pripomoglo, da je omagalo tvoje pošteno zlato srce in si omahnil mnogo prekmalu mrtve v naročje žalujoče žene in ljubečega sina. Ko ležiš nem pred nami v črni krsti, si vendar v spominu vseh nas še tako čvrst in živahen, kakor smo te bili vajeni vedno gledati v življenju. Če plakamo s tvojimi preostanimi za teboj, nas vendar tolaži zavest, da bosta tvoje delo in tvoj značaj živela v srcu tvojega potomca, ki si mu znal vlit v svojo vero v zmago pravice.

V imenu vseh prijateljev, ki so tu v žalosti zbrani okrog tvojega prezgodnjega groba, y imenu banovinskega predsedstva JNS in y imenu vseh pristašev našega sreza, ki so v duhu z nami, ti kličem:

Z Bogom, dragi Jernej! Bog bodi tvoji plemeniti duši dober plačnik, mi pa hočemo biti vredni nasledniki tvojega dela!

Med poslovenilnim govorom g. Komana ni bilo prav nobeno oko suho. Bodi rajnkemu ohranjen časten spomin!

Smrt zgledega naprednega moža

Poljče pri Braslovčah, aprila

Proti koncu preteklega tedna je po dolgi boleznici preminil v Poljčah pri Braslovčah y starosti 70 let posestnik g. Ivan Omladič. Rajniki je bil zelo skrben gospodar in zmerom napreden mož. Ze pred leti so mu umrli žena, pa najstarejši sin in najmlajša hči, ki je bila že poročena. Za njim žalujejo dva sinova in poročena hči, ki so vsi trije v dobrih položajih, saj se je skrbni oče pobrigal za to, da zdaj lahko gospodarijo.

Kakor je bil oče zmerom v naprednih vrstah, takšni so tudi njegovi otroci. Bili so časi, ko je braslovški Sokol štel med članstvom kar tretjino Omladičev iz treh rodbin in njih sorodnikov. Bili so stebri Sokola in napredne in narodne misli tudi v najhujših časih.

V hiši rajnkega Omladiča so bili zmerom napredni časopisi. »Jutro« in »Domovina« je bral rajniki, dokler mu je dopuščala zavrtna bolezen, ki jo je potrpežljivo prenašal. Na zadnji poti na župnijsko pokopališče v Braslovčah je pokojnika spremljala velika množica ljudi, da se poslovi od priljubljenejšega pokojnika. Bodi rajnkemu lahka domača zemlja, njegovim svojcem pa naše iskreno sožalje!

Iz Prekmurja

Poneverbe na okrajnem sodišču v Murski Soboti, ki jih je izvršil pisarniški oficial Stefan Friedrich, dosegajo baje 400.000 dinarjev. Aretiranec je dejanje priznal, do kako velikega zneska se je v teku 10 let okoristil, pa niti sam ne ve. Natančno bo to ugotovila še le preiskava.

Naši na tujem

Ugleden ameriški rojak je umrl. V Algonquinu nedaleč od Chicaga je umrl Anton Mladič, ki je imel dolga leta farmo in letovišče ob reki Foxu. Anton Mladič se je rodil l. 1872 v Žužemberku. V Chicagu je prišel pred 40 leti. Za njim je prišlo v Ameriko še pet njegovih bratov. Z Antonom vred so zdaj že štirje pokopani. Anton Mladič je bil med ustanovitelji Slovenske narodne podporne jednote. Ustanovil je tudi nekaj združnic tega največjega slovenskega društva v Ameriki. S svojim požrtvovalnim delom se je Anton Mladič uvrstil med slovenske prvobornike v Ameriki. Časten mu spomin!

Iz Stoppenberga (Nemčija) nam pišejo: Jugoslovensko narodno društvo priredi v nedeljo 30. t. m. domačo veselico v Kleboltevi gostilni. Pričetek ob 5. uri. Rojaki pristrčno vabljeni!

Zanimivosti

× **Drobiž iz Češke in Moravske.** Iz češkega časopisja povzemamo nekaj novic: Ker se je nemško vojaštvo pritoževalo, da zna češko prebivalstvo dosti manj nemščine kakor so pričakovali, so nemškimi vojakom razdelili priročnike za češčino z najpotrebnejšimi besedami in stavki za navadno občevanje s Čehi. Med temi stavki za vsakdanjo rabo so na primer: »Ali bi se vaša dekleta hotela zabavati z našimi vojaki in iti z njimi nočjo plesat?« »Pustite politiko in rajši odprite shrambo.« »Imamo nalog zapleniti ves živež.« »Mi nismo vaši sovražniki, marveč prijatelji.« — Tujim novinarjem je še zmerom prepovedan dostop na ozemlje češkega in moravskega protektorata. Tisti pa, ki so v Pragi, smejo pošiljati svojim listom v tujino samo pregledana poročila. — Iz službe je bilo doslej odpuščenih 80 odstotkov vseh oficirjev bivše samostojne češkoslovaške vojske. Oblastva so vsem sporočila, da se lahko priglasi kot brezposelni in bodo dobivali od države primerno podporo. Za podporo so se oglasili doslej skoro trije odstotki odpuščenih oficirjev. — Po vseh čeških krajih so že nekaj časa nabiti razglasi, na katerih nemško vojaško poveljstvo vabi Čeha, naj se priglasijo za delo v Nemčiji, kjer potrebujejo zaradi izostanka sezonskih delavcev oddrugod mnogo delovnih moči pri sajenju sladkorne pese. Uspeh razglasa ni bil zadovoljiv in se na primer v Brnu ni vpisal nihče za delo v Nemčiji, najbrž zato, ker potrebujejo poljske delavce Čehi doma. — Glavno koncentracijsko taborišče za sumljive osebnosti je v Taboru blizu Prage, kjer je doma bivši predsednik republike dr. Beneš. Prostora je v taborišču za nad 15.000 ljudi.

× **Madžari so porušili slovaško cerkev.** Slovaška vlada je objavila obširno poročilo o obmejnih izgrelih na vzhodnem Slovaškem. V poročilu ostro napada postopek Madžarske, zlasti za primer, ko so Madžari streljali iz topa na vas Biatne revj, kjer so zadeli z granato cerkev. Granata je razbila oltar in vso notranjost cerkve, tako da so morali imeti preteklo nedeljo mašo pod milim nebom. Nadalje pravi slovaško poročilo, da so Madžari odvedli slovaškega obmejnega stražnika Františka Nadvornika v neznano smer. Poročilo ugotavlja, da Madžari ne priznavašjo ne svetim krajem ne ljudem.

× V Pragi so odkrili novo repatico. Ves zvezdoslovski svet je presenetilo odkritje zvezdoslovca dr. Emila Bucharja v Pragi. Ta je namreč v torek zvečer pri opazovanju zvezdnega neba v ozvezdju Andromede opazil zvezdo repatico, ki je še nobena zvezdar na ni označila. Repatico so opazovali še naslednji dan in zvezdoslovec Bratnik jo je ce-

lo fotografiral. Repatica spada po velikosti v tretji razred in jo je torej mogoče videti tudi s prostim očesom. Je prav za prav uganka, kako bi tako velika repatica doslej mogla biti neznana. Znanstveniki domnevajo, da ne gre za novo repatico, ampak za repatico, ki je bila sicer že prej znana, pa se je zdaj močno približala zemlji.

Gospod Hlastej!

Izvedela sem, kaj vas je odvedlo do tega, da ste me zasnuili. Na tak način ne maram biti vaša. Zaroka je razdrta in prepovedujem vam, da bi se mi še kdaj približali. Priznati vam moram, da ste komedijo izvrstno igrali.

Alenka Rojškova.

Ves potrj je poiskal Hlastej prijatelja Baloha.

»Tvoja zaročenka je kriva nesreče, pa mi zdaj pomagaj ti, da se bom lahko pogovoril z Alenko,« je rekel Hlastej.

»Res je bilo nerodno, toda prej ali slej bi se sporekel z njo. Saj sem ti že rekel, kako svojeglavno je to dekle,« se je zagovarjal Baloh.

»To ni svojeglavnost. Na njenem mestu tudi jaz ne bi bil storil drugače. Alenka je lahko globoko u žaljena. Toda kljub temu je resnica, da jo imam rad in da si jo hočem priboriti nazaj.«

Prijatelja sta se naposled dogovorila, da bosta prihodnjo nedeljo skupno obiskala Rojškove in poizkusila izravnati nesoglasja. Toda ko sta v nedeljo prišla k Rojškovim, je Alenka vstala in izginila v svojo sobo. Prosili so jo, da bi vsaj poslušala Hlastejev zagovor in se šele potem odločila, toda vztrajala je pri svojem sklepu.

Alenka je bila zdaj še bolj malobesedna ko prej. Potrta je hodila okrog in vidno je hujsala. Hlastej se ji ni skušal več približati.

Potekli so tedni, a Alenka še ni prebolela svojega razočaranja. Tudi Roza je pekla vest, da je z nepremišljenimi besedami podrila sanjski grad svoji sestri. Zato je sklenila, da bo spet spravila oba zaljubljenca, saj je videla, da je tudi Hlastej trpel. Spoznala je celo, da je njuna ljubezen globlja kakor ljubezen med njo in Balohom.

»Škoda bi bilo, če bi se zaradi nesrečnega naključja ta dva človeka ne našla več,« si je mislila in z vso odločnostjo začela prigovarjati Alenki. Tisti dogovor med prijateljema da je bil le šala, a da je potem iz šale nastala čista resnica. Hlastejeva ljubezen da je resnična in nepogojna.

Pri takih besedah je Alenka navadno zamahnila z roko, a Roza je le videla, kako je majhen žarek veselja vedno vzplamtel v Alenkinih očeh.

★

Maj je prišel v deželo. Alenka je hirala. Njene vročične oči so čakale, a njena usta so še zmerom govorila svoje trde besede. Roza je poiskala Hlasteja in se z njim dogovorila, da bo proti večeru prišel z Balohom v park, kjer bosta sedeli na dogovorjeni klopi ona in Alenka.

Topel veter je pihal in prinašal od nekoč opojen vonj cvetlic, ko sta sedeli sestri v parku in uživali bohotno pomlad. Zdajci sta obstala pred njima Baloh in Hlastej. Alenka se je zdrznila, vendar je obsedela na klopi. Vljudno sta pozdravila in prosila za dovoljenje, da bi smela prisesti.

»Prosim, prosim,« je odgovorila Roza in se odmaknila tako, da se je vsedel Hlastej med njo in Alenko, a Baloh na drugo stran zraven Roze.

Pogovor je potekal o vsakdanjih rečeh. Govorila pa sta sicer samo Roza in Baloh.

Pomladni vetre je šušljaj, cvetje je dišalo, oddaleč se je zdaj pa zdaj zaslišal vesel smeh sprehajalcev. Sam ni vedel, kdaj je Hlastej ujel Alenkino roko in jo držal. V tem prijemu je Alenka začutila strah ljubečega moža, ki se boji, da bi se mu ta roka ne izmuznila za zmerom. Nagnila se je k njemu in ko jo je nenadno poljubil na oči, je začutil vlogo. Solze so ji prihajale iz oči. Pritisnil je usta na njeno roko in zašepetal:

»Alenka, poslušaj, samo eno je res: brez tebe je življenje zame pusto in prazno...«

Alenka ga je pogledala naravnost v oči in Hlasteju je zaigralo srce, ko je videl v njih tako veliko in tako iskreno ljubezen, ki je bila videti še toliko globlja, ker se je toliko časa skrivala pod plaščem trdih besed.

Ze pozno v noč sta se vračala dva mlada para v mesto. Oba srečna, oba prepričana, da je življenje na svetu nad vse lepo.

Vlado Meglič.

Opozorilo vsem naročnikom, zlasti lanskim zaostankarjem!

Naročnikom, ki imajo še zaostanek na naročnini za preteklo leto, sporoča uprava »Domovine« tole: Ker bodo minili kmalu štirje meseci novega leta, ne moremo na plačilo stare naročnine več čakati, zato prosimo prizadete zadnjikrat, da se spomnijo svoje dolžnosti napram listu, ki so ga v pretekli dobi prejeli in tudi radi brali. Brez odloga naj plačajo dolg, ki ga še imajo na naročnini. Le tako se zagotove še nadaljnje prejemanje lista. Položnice imajo prizadeti v rokah. Po 1. maju bomo prenehali s pošiljanjem lista vsem, ki do takrat ne bodo plačali zaostale naročnine.

Prosimo pa tudi one, ki niso vsaj za prvo četrtletje tega leta še plačali naročnine, da jo poravnajo zanesljivo do konca meseca.

UPRAVA »DOMOVINE«

Najstarejša najprej

»Kdaj boš vzela svojo Rozo?« je vprašal Tone Hlastej prijatelja Boštjana Baloha, ko sta sedla v gostilni za mizo. Že dolgo se ni sta videla, pa sta si imela mnogo povedati. Oba sta bila državna uradnika, službujoča doslej vsak v svojem kraju, zdaj pa ju je naključje spet privedlo v eden urad.

»Nikoli,« je odgovoril Baloh.

»Kaj se je zaroka razdrta?«

»To ne, toda moja zaročenka ima še starejšo sestro, in njen starokopitni oče pravi, da se mlajša ne sme pred starejšo omožiti.«

»Ali starejša še nima ženina?«

»Ga tudi ne bo dobila. Preveč je svojeglavna, zraven pa ne preveč mikavna. Pravi namreč, da bo vzela le takšnega, o katerem se bo zanesljivo prepričala, da res ljubi le njo samo, ne pa samo njenega denarja. Povej, ali verjameš, da se bo takšno sitno dekletko kdaj omožilo.«

»Veš kaj, mene pa bi prav zaradi tega zanimala. Daj me seznaniti z njo.«

»Ne boš ničesar opravil,« je menil Baloh.

»Še govoriti ne bo hotela s teboj.«

»Premalo poznaš ženske,« mu je ugovarjal Hlastej. »Če želiš, da bom tvoj rešitelj in da boš čim prej združen s svojo Rozo, ne bo šlo drugače, kakor da se jaz oženim s starejšo.«

Baloh ga je debelo pogledal. »Kaj, kar za ženo jo hočeš? Saj je še niti ne poznaš.«

»Kako ji je ime?«

»Alenka. Ali resno misliš?«

»Resno. Saj je tudi zame čas, da zajadram varen pristan. To se pravi seveda, če bo oče Rojšek zadovoljen z menoj kot ženinom.«

»Pa naj velja, jaz te seznanim z Rojškovi,« je rekel Baloh in dal roko prijatelju v potrdilo sklenjene zarote.

★

Bila je nedelja. Rojškova družina je sedela pri popoldanski kavi, ko sta vstopila Baloh in Hlastej. Rojškovi so bili že prej zaproseni, da bi smel Baloh privedi k njim prijatelja Hlasteja.

Sprejem je bil prijazen. Posadili so ju za mizo tako, da je sedel Baloh pri svoji Rozi, Hlastej pa med Alenko in gospodinjo. Oče je hitro popil svojo kavo in poslovivši se z izgovorom, da ima neko delo, šel v svojo pisalno sobo. Rojšek je bil trgovec in se brugal le za svojo trgovino.

Pogovor je vodila prav za prav le gospodinja. Alenka je bila res zelo malobesedna, kakor je Baloh že v naprej povedal Hlasteju, vendar pa je bila mikavna, celo mikavnejša od Roze. Visoka, vitka in z zanimivim pbrazom, iz katerega so kljub malobesednosti gledale živahne, razumne oči.

Hlastej je pričakoval manj, doživel pa je več. Kar resno se je zagledal vanjo in sklenil, da si bo priboril njeno naklonjenost. Če je bila prej njegova obljuba bolj šala, je postala zdaj resnica.

Potlej je Hlastej stalno zahajal k Rojškovim in skušal doseči zblizanje z Alenko.

Včasih se mu je zazdelo, da ga Alenka rada vidi, vsaj tako je sklepal iz bleska njenih oči, včasih pa ga je sprejela ravnodušno z nezaupljivim pogledom. Kadar je izkušal napeljati pogovor na svoj mlin, je začela govoriti o čem drugem, tako da je potekel cel mesec, a Hlastej še ni napredoval niti za korak.

Iskal jo je tudi izven doma, in nekoč mu je bila sreča naklonjena, da je našel nanjo baš, ko je stopila z dvema zavojema iz neke trgovine.

»Dovolite mi, da vam pomagam nesti,« se ji je pridružil in vzel oba zavojaja v svoje varstvo.

»O, kako ste ustrezljivi,« mu je rekla skoro posmehljivo.

Ni vedel, kaj bi odgovoril. Stopal je molče poleg nje. Tudi Alenka je molčala.

Pot do njenega doma je bila dolga. Gledal jo je postrani in zazdelo se mu je, da ji njegovo spremstvo ni bilo neprijetno. Zato je postal pogumnejši. Prijel jo je za roko in jo potisnil pod svojo pazduho. Ni se upirala. Ko sta prišla do hiše, se mu je prijazno zahvalila in ga nepričakovano zaprosila, naj jo spremi v stanovanje.

»Ne,« je rekel, ko sta stala v veži, in malodušno gledal okoli sebe.

»Zakaj ne?« ga je vprašala razočarana.

»Povejte, zakaj ne!« Glas se ji je tresel.

»Ker se mi zdi, da mi niste preveč naklonjeni!«

»Ni res...«

Hlastej ji je pogledal v oči. Tako velike, vprašujoče so bile njene oči, da se ga je lotila sladka omotica. Ni mogel premagati viharja, ki je vstal v njem. Objel jo je in njegova vroča usta so se dotaknila njenih. Še jo je poljubil in še. Pa tudi ona mu je vračala.

Četrta ure pozneje je Alenka predstavila staršem in sestri Rozi Toneta Hlasteja kot svojega zaročenca.

★

»No, Roza, zdaj si srečna, zdaj se boš lahko omožila,« je rekla nekaj dni pozneje mati hčeri.

Nista slišali, da je tisti trenutek stopila v sosedno sobo Alenka.

»Zahvala gre Alenki. Oče zdaj ne bo več sitnaril,« je nadaljevala mati.

»Ne samo Alenki,« je menila Roza.

»Komu pa še?« je bila radovedna mati.

»Tudi Hlasteju, ki bo vzel Alenko, da se bo Boštjan lahko oženil z menoj. Tako sta se dogovorila. Pa ji ne smeš tega povedati...«

Iz sosedne sobe se je zaslišal krik. Mati in Roza sta naglo odprli vrata in zagledali Alenko sedečo na naslanjaču in divje ihtelo.

»Oprost,« jo je hotela pomiriti Roza, a Alenka je njo in mater z odločno kretnjo pozvala, naj zapustita sobo. Nato je sedla za mizo in začela pisati.

Drugega dne je prejel Tone Hlastej tole pismo:

NAPISAL MIRKO BRODNIK

Srce v okovih

25

ROMAN

Nadja ju je začudeno pogledala. Potem je počasi stopila k oknu. Naslonila je glavo na zamrzla stekla, da so se pod toploto njenega vročega čela začele topiti ledene cvetice. Zastrmela se je v temo. Roka ji je omahnila in se zadela ob polico okna. Kozaska čepica ji je zdrknila na tla in izpod nje so se ji vsuli na čelo gosti temni lasje, da so ji zakrili oči. Globok vzdih se ji je izvil iz prs in počasi, da sama nista vedela kdaj, prešel v otožno pesem, ki je kakor z nožem zarezala Janezu v srce.

Hlastno je stopil k njej.

»Nadja, odpustite nama, razumite naju.«

Naglo se je obrnila in si popravila lasce. Potem ga je prišla za roko.

»Pomirita se. Vem, česa se bojita. Da sta zašla. Pomirita se. Poznam pot, ki pelje od tod proti meji...«

Ni mu pogledala v obraz. Prav mu je bilo tako. Bal se je njenega pogleda že takrat, ko ga je prvič obšlo spoznanje, da jo ljubi.

»Odpočijmo se,« se je obrnila potem k Branku. »Jutri nas čaka dolga pot.«

Te besede so šele prebudile Branka. Počasnih korakov je odšel proti staji, kjer so rezgetali konji. Tiho je stopil čez prag in se ozrl okrog sebe. Sredi kupov sena so stali in se stiskali drug k drugemu, da se vsaj malo ubranijo mraza. Dva je objel z rokami okrog vratu, k tretjemu pa je pritisnil svoje čelo.

»Zebe vas, siromaki,« je rekel, kakor bi govoril z ljudmi. »Lezite.«

Kakor bi vedeli, kaj hoče, so ubogali. Zadelal jih je s senom, potem pa je vzal pod vsako roko velik kup in ga nesel v hišo, da pripravi ležišče.

Peto poglavje BREZNADNA LJUBEZEN

Pol ure nato so stanovalci samotne hišice že spali. Napori zadnjih dni so pokazali svojo moč.

Jutro je že vstajalo, ko se je Janez prebudil. Zaspano se je ozrl okrog sebe. Sodil je, da mora biti ura že osem, če ne še več. Skozi okno je videl drobne oblake, ki so žareli v jutranji zarji. Na njegovi levi je ležal Branko. Mirno je dihal in v njegovih očeh je bil pokoj. Sanjati je moral, zakaj časih so se nenadoma zganile njegove ustnice, kakor bi hotele nekaj reči. In nasmešek mu je legel nanje. Potem pa je nasmeš izgubil in ustnice so se umirile.

Kradoma je ušel Janezov pogled v kot in srce mu je vzdrhtelo. Prav tisti kot je takrat osvetlila zarja, ki je silila skozi okno. Tam je ležala Nadja. Medli so svetlobe se je razlival po njenem obrazu. Odbijal se je na njenih lepih temnih lasih in trepalnicah, ki so bile v luči še temnejše. Janez se je zamaknil v ta obraz, ki je bil lep kakor obraz boginje. Gledal je mehke črte njenih lic, ki so izginjale pod lasmi. In potem so mu oči zdrknile na njeno ročico. Počivala je mirno na robu kožuha, vsa rdeča. Od svita jutranje zarje? Od mraza?

»Od mraza,« si je rekel. »Vso noč je bila na mrazu ta uboga ročica.« Za trenutek ga je obšla vročična želja, da bi vstal, se splazil k njej in s svojim dihom, s svojimi poljubi ogrel to premraženo ročico. Morda bi bil to storil, da se ni prav takrat zganila. Videl je, kako je počasi zlezla ročica na čelo in tam obstala. Potem so se razklenile velike črne trepalnice in dvoje velikih plašnih oči se je zastrmel v okno. Nadja se je prebudila. Po meša si je oči in se oprla na komolce. V tem je zagledala Janeza. Nekaj kakor lahen drget jo je obšlo. Za trenutek je pobesila oči, potem pa ga je tiho vprašala:

»Ali poročnik še spi?«

Pokazal je z glavo nanj in prikimal. Potem je vstal in stopil k njej:

»Naj spi! Pustiva ga! Potreben je spanja.«

Tesneje se je zavil v kožuha in stopil k vratom. Tedaj mu je Nadja pomignila, naj

še malo počaka. Vstala je in šla za njim. Stopila sta na prag in skoraj neslišno zaprla vrata za seboj.

Janez je stopil v stajo pogledat, kaj je s konji. Stiskali so se v kot in mráz jih je tresel. Seno, ki jih je Branko zvečer z njim pokrnil, so vrgli s sebe in zdaj jih je zeбло, zakaj edino okno v staji je bilo razbito in skozenj je pihal leden veter.

»Odpraviti se bo treba odtod,« je rekel Janez, »sicer nam konji še zmrznejo.«

Obrnil se je in toliko, da se ni zadel v Nadjo, ki je stala tik za njim. Kdaj je prišla sem?

Nenadoma, ko je najmanj pričakoval, se je oklenila njegove roke, in proseče mu je rekla: »Ali mi ne boste odbili majhne prošnje?«

»Prošnje?« Še nikdar ni z njim tako govorila.

»Povejte mi...« je rekla nato obotavljaje se, »povejte mi, kaj je poročniku? Nekaj mi pravi, da niso samo posledice ran. Še nekaj drugega mora biti.«

Janez se je naslonil na podboj, ne vedoč, kaj naj ji odgovori. Ali naj ji resnico pove? Ali naj molči? Toda videl je njen proseči obraz, njené ustne, ki so drhtele... in že je jel mladi Rusinji pripovedovati vse, kar je vedel o Branku. In ko je nehal, je videl, da so se v njenih očeh lesketale solze.

»To je torej...« je rekla kakor brez misli. Vsa blede je bila in roko je stiskala na srce. Ustnice so ji trepetale in njen pogled se je izgubil nekam daleč.

Šele čez dolgo je spet izpregovorila. In njen glas je bil čudno miren, čisto izpremenjen.

»Sebična sem bila. Odvesti sem ga hotela od meje in ga obdržati zase. Ljubim ga. Zdaj vidim, da nimam pravice do njega. Njen je, ki mu je dala vse, ki mu bo dala dete. Njej ga moram vrniti.«

Potem se je obrnila.

»Vrniva se! Morda se je že prebudil.«

Nemo je šel Janez za njo. Zdelo se mu je, kakor da se zemlja pogreza pod njim.

Toda Branko je še spal. Nadja je tiho zakurila na ognjišču in jela pripravljati zajtrk. Ko se je Branko predramil, je zagledal pred seboj lonček kadečega se čaja.

Šesto poglavje IZ NEVARNOSTI V NEVARNOST

Uro nato so že leteli v najhujšem diru po brezmejni ravnini. Poledenela tla so se drobila pod udarci konjskih kopit in ledeni drobcici so leteli na vse strani. Janez je gnal kar je mogel. Časih je Nadja pograbila povodec in pokazala smer, kmalu pa je Janez sam vedel, kako mora iti. Čisto daleč se je v megli svtilo nekaj hribov. Tam za temi hribi je meja, tako mu je povedala Nadja, ki je bila že večkrat tam na svojih lovih, ki so časih trajali po več dni.

Branko se je stiskal v kot in se skoraj ni menil za drugo kakor za svoje misli. Z njimi je imel dovolj opravka. Časih se mu je zdelo, da sploh ni na vozu. Le mimogrede je tu pa tam ošinil pogledom zalo Rusinjo, toda vselej ga je nekaj pretreslo. Vsakič mu je takrat stopil pred oči obraz njegove Zore. Bog ve, kje je zdaj, kaj je z njo. Ali bo prišel dovolj zgodaj, da prepreči, kar se pripravlja? Ali bo sploh prišel? Kadar je pomislil na to, mu je nema bolest stisnila srce. Toda obraz mlade Rusinje mu je vselej vžil novega poguma, in skoraj sram ga je postalo, če je pomislil, kako hrabra je ona in kak slabč je on. Zdelo se mu je, da mora skoprneti, če se kmalu ne odloči usoda, pa naj bo že rešitev ali pa poguba. Vsaka minuta negotovosti ga je morila.

To enakomerno udarjanje podkev ob tla mu je razbijalo po glavi. Časih ga je obšlo, da bi napravil konec vsemu, mašil si je ušesa, toda nič ni pomagalo. Še razločneje je čul udarjanje. In tako je šlo uro za uro...

Potem je nenadoma pojenjalo. Kakor bi se bil takrat prebudil iz morečih sanj, je stresel z glavo in segel z roko po čelu. Voz je obstal. »Počakati moramo,« se je takrat oglašila Nadja, »sicer nam konji še popadajo.«

Janez je skočil na tla in pokrnil konje, ki so se kar kadili in nemirno bili s podkvi ob tla.

Vse okoli je bila ravnina in sneg, nikjer sledov o človeku. Tudi poti ni bilo nikjer. Samo v daljavi so bili hribi, in za njimi rešitev, toda zdelo se jim je, da se čedalje bolj oddaljujejo, nančstu da bi se bližali.

Nadja, ki se je dotlej molče ozirala okrog sebe kakor bi nekaj iskala, je počasi zlezla z voza. Tudi Branko je skočil na tla. Malomarno si je pretegnil premrle ude in jel hoditi po snegu. Ni se zmenil za Nadjo, ni videl njenih pogledov, ki so ga iskali. Naposled ga je sama ogovorila:

»Gospod poročnik!«

Naglo se je obrnil.

»Kmalu bomo tam, kamor si želite.«

Grenko se je nasmehnila. Pogledala je Branka in v njenih očeh je čital očiček. Tedaj se je šele zavedel, kako krivico ji dela, in sram ga je postalo pred samim seboj. Zavedel se je, da je ta ženska žrtvovala vse, da ga reši, in tako ji vrača vse to... Toda kaj naj ji reče?

*

Pol ure je morda preteklo, ko je rekel Janez, da bi bilo dobro nadaljevati pot. In spet se je začel peklenski dir. Nadja je vzela vajeti v roke in Branko se je moral čuditi, ko je gledal, kako spretno je vodila konje. Kakor ne bi bila nikdar imela drugih opravkov. V desnici je vihnela bič, ki je neprestano krožil nad konjskimi hrbti, toda udarila ni nikdar. Ni bilo treba. Konji so morali slutiti, da morajo napeti vse sile, da ta dir ni navaden dir, ampak nekaj več. Občudovanja vredna je bila njih vztrajnost.

Solnce, ki je bilo že visoko na nebu, ni kazalo, da bi imelo kaj moči — in baš to je bilo dobro. Če bi se bila stopila ledena skorja, ki je pokrivala zemljo, bi konji ne prišli naprej, kajti sneg je bil visok in vdiralo bi se jim bilo do trebuhov.

Proti večeru se je začela ravnina nekoliko dvigati in kmalu so prispeli na sleme, kjer je stalo nekaj kmečkih hiš. Opazno so se jim približali, toda ta opreznost je bila odveč. Razen neke starke niso nikogar našli. Ljudje so bili pobegli, ko so začeli, da straše rdeči v bližini.

Tudi za konje so našli dobro streho, kjer jim ni bilo treba prezebat. Ko so jih spravili na toplo, so šli v hišo, kjer so našli stanko. Ubožica se jih je sprva prestrašila, ko pa so ji povedali, da tudi oni beže pred rdečimi, je postala zaupljivejša. Pripravila jim je ležišča in za Nadjo je našla celo pravo posteljo, nekaj česar v taki vasi ne bi bili pričakovali. Preden so legli, jim je povedala, da se ji to noč vrne sin in da misli z njim zbežati.

Morda so spali nekaj ur, ko jih je prebudil ropot pri vratih, ki bi bil predramil mrliča. Branko je prvi planil pokoncu. Pri vratih je stal mlajši možki, zavil v debel kožuha, in s pestjo obdeloval kljuko. Potem se je prikazala starka in odklenila. Neki mladenič je plaval.

»Rdeči gredo. Bežimo, dokler je še čas. Pred nekaj urami so zažgali mesto!«

Komaj je dogovoril, so bili vsi trije begunci že pokoncu. Trenutek na to je bil Janez v hlevu in odvezal konje. Prignal jih je na dvorišče in zapregel. Potem je pognal proti meji.

»Ne tja,« se je prestrašeno oglašila Nadja. »Ali ne vidite? Od onod prihajajo!«

In res! Nebo na tisti strani je bilo krvavo-rdeče, kakor bi bilo v ognju. Rdeči so kazali svojo pot in puščali za sabo svoje sledove.

»Kam?« jo je vprašal ne vedoč, kaj naj stori.

Zgrabila je spet vajeti in bič.

»Nazaj! Druge rešitve ni! Koliko jih je?« se je obrnila k starkinemu sinu, ki je prinesel strašno novico.

»Komaj sem jim ušel. S fronte prihajajo v trumah. Ne boste jim mogli ubežati. Vso zapadno stran so zasedli in prodirajo zdaj v osrčje.«

Ne da bi ga bila še kaj vprašala, je pognala konje v nasprotno smer. (Dalje prihodnjič)

Ženski vestnik

Kako pravilno jemo

Jejte, kadar ste zares lačni. Staro pravilo pravi, da mnogo več ljudi umre od preveč jedi kakor pa od lakote. Cesar telo ne potrebuje, je zanj samo nadloga.

Ne jejte, kadar ste preveč utrujeni. V tem primeru je važno, da se pred jedjo malo odpočijete. Najboljše je, da se vležete na hrbet vsaj za pet minut in telo se bo odpočilo in bo jed vse bolj teknila.

Ne jejte ali ne pijte, kadar ste razdraženi. Veselite se in z veseljem pojedite, kar ste si skuhal, in ne kvarite teka še drugim. Jed, pojedena v jezici, je strup za telo.

Jejte, če le mogoče v mirnem ozračju. Zdravniki so dognali, da otrok vse bolje prebavlja v mirni sobi in v miru, kakor pa otrok, ki je obdan od ropota in nemira.

Zberite svoje misli pri jedi samo na jed in ne premišljuje svojih težav pri jedi. Pri jedi tudi ne govorite in ne čitajte. Čitanje pri jedi je zelo slaba navada. Kdor to dela, ta ni z mislimi pri jedi in pri tem slabo žveči. Če pa ni jed dobro zgrizena, jo tudi želodec ne more dobro prebaviti in ne more izkoristiti vseh dobrih snovi.

Ne jejte prevroče. Pomislite, da so sluznice zelo občutljive. Znan zdravnik piše v svoji knjigi: Človek ima v primeri z živaljo zelo slabe navade, kar se tiče jedi. Človek je prevroče ali pa premrzlo. Na primer juho, čaj in kavo nekateri uživajo vroče tudi do 60 stopinj. Človeška koža prenese v kopeli kvečjemu 43 do 44 stopinj. Če zunanja in utrna koža ne prenese več vročine, kako naj bi potem prenašali sluznice in požiralnik takšno vročino brez hudih posledic!

Jejte vsaj tri ure prej, preden greste spat. Tako boste dobro spali in se tudi odpočili, ker je želodec medtem svoje delo v glavnem že opravil.

Za kuhinjo

Pečena klobasa. Ostanke mesa (naj je pečeno ali kuhano) prav drobno seseklaj (vsega skupaj 40 dek). Seseklaj z mesom tudi pet dek slanine, zelenega peteršilja, od pol limone lupinico in pol žemlje, ki si jo v mleku namočila in dobro iztisnila. Vse skupaj pretlači še skozi sito v skledo, po potrebi osoli, malo popopraj in primešaj dve jajci. Napravi iz te zmesi podolgovato klobaso, jo položi na razbeljeno mast, polj z mastjo še po klobasi in jo speci. Tudi to jed lahko pripraviš med kuhanjem kosila in zvečer spečes. Zraven daš rezance in solato.

Pečenka iz kuhanega mesa. (Prstavi meso za juho že eno uro prej kakor sicer, da se meso preje skuha in ga potem takole pripravi.) Kuhano meso zmelji na strojčku, (zmelji ga dvakrat), da je čim bolj zmlato in drobno. Na žlici masti prepraži eno drobno sesekljano čebulo, prideni zmlato meso, malo sesekljanega zelenega peteršilja in vse skupaj malo časa poduši. Nato odstavi, in ko se malo shladi, primešaj dve jajci, malo popraj, tri do štiri žlice drobtin, malo naribane limoneve lupinice, žličico gorčice in vse skupaj dobro zmešaj. Če je zmes premehka, dodaj še malo drobtin, če je presuha, pa žlico mleka ali smetane. Oblikuj podolgovato klobaso in na vroči masti kakor navadno pečenko speci. Med pečenjem večkrat s sokom polivaj, po potrebi prilij tudi malo vode. Tako pripravljena pečenka je hitro pečena (v pol ure), ker je meso že kuhano.

Ohrovtova juha. Bolj veliko glavo ohrovt očisti, operi in zreži na rezance. V kozo razbeli mast in prepraži eno drobno zrezano čebulo in malo sesekljanega zelenega peteršilja. Na čebulo stres zrezani ohrovt, prilij žlico vode in duši. Ko se je ves sok podušil, potresi po ohrovту osem dek moke, in ko se moka malo izpari, osoli in zalij z vodo ali juho. Prideni žlico sirovega masla, malo popopraj in zakuhaj 20 dek opranega riža in naj počasi vre, da se riž skuha. Juha naj bo srednje gostljata, zato jo temu primerno zalij.

Mlade kolerabice v omaki. Kolerabice operi in jih prav tenko olup, nato zreži ali na tenke lističe ali drobne kocke. Deni jih v

slan krop kuhat in dodaj kocko sladkorja. Lističe kolerabice očisti vseh stebelc in jih zreži na tenke rezance ter deni zraven kuhat. V kozici napravi ne pretemno prežganje, in ko so kolerabice že skoro mehke, prideni prežganje, malo popopraj in prilij, če je treba, še malo kropa. Vse skupaj naj vre do mehkega. Če imaš, lahko dodaš žlico ali dve kisle smetane, kar kolerabice izboljša. Daš kot prikuho z govejim mesom na mizo ali pa kot samostojno jed s pečenim krompirčkom.

Zrezki v omaki. Telečje ali goveje meso (stegno) zreži na zrezke, potolci, osoli in jih v vroči masti hitro opeci po obeh straneh. Opečene poberi na topel krožnik, na mast pa potresi malo moke, in ko ta samo malo porumeni, dodaj od pol limone drobno sesekljano lupinico, prilij malo vode, da dobiš bolj redek sok. Opečene zrezke položi nato v sok, čez pa polj četrt litra kisle smetane in pokrito duši, da postanejo zrezki mehki. Če imaš, dodaj še eno drobno zrezano kumarico. Daš z valjanci, cmoki, makaroni ali dušenim rižem za večerjo na mizo.

Praktični nasveti

Hleve je zdaj treba pobeliti z apnom, kateremu smo primešali malo lizola. Ta razkužuje zrak in odganja poleti muhe. Zato je dobro uporabljati takšen belež tudi za svinjake, kurnike, stranišča in sploh za vse prostore, kjer je navadno slab zrak in se zbira mrčes.

Kadar presajamo cvetlice lončnice, moramo stare cvetlične lonce dobro umiti s krtačo ali zribati s peskom, tako da odstranimo ves mah in lišaj. Nove lončke pa je treba pred saditvijo namočiti v vodi. Ko presadiš cvetlico lončnico, jo dobro zalij in postavi v senco. V senci naj ostane vsaj štirinajst dni, da se dobro prime, šele nato jo lahko daš na sonce. Če je pa sonce le preveč žgoče, tedaj jo malo zasenci. Če so cvetlice na soncu in zelo segrete, jih ne zalivaj, temveč počakaj, da sonce zaide in se cvetlice malo shlade, šele nato jih zalij.

Ker so vrtni vijolice že odcvetele, je zdaj čas, da jim razdelimo korenine in naredimo nasade. Nasadimo jih okrog gredič za obrobek. Tekom leta se rastline dobro razrasejo in tvorijo lep zelen obrobek, prihodnje leto pa obilo cveto.

Iz mladih vrščikov kopriv si lahko narediš ceneno vodo za umivanje las in glave. Večjo steklenico napolni do ene tretjine s svežimi vrščiki kopriv, ki si jih poprej oprala in prav drobno sesekljala. Dolij 96 odstotnega alkohola in postavi steklenico za 14 dni na sonce. Vsak dan jo večkrat stres. Čez nekaj časa postane tekočina lepo zelene barve. Potem jo precedi skozi krpo v drugo steklenico in dodaj nekaj kapljic rožnega olja. S to tekočino si nadrgni lasišče, kadar si si umila glavo. To je zelo dobro sredstvo za rast las.

Kadar pereš obleko iz pralne svile, deni v zadnjo vodo, ko obleko izpiraš, nekaj žlic kisla. Po kisu se oprana obleka spet sveti kakor nova.

Radio Ljubljana

od 30. aprila do 7. maja.

Nedelja, 30. aprila: 8: Vesel nedeljski pzdorav: Kmečki trio. — 9:00: Napovedi, poročila. — 9:15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. — 9:45: Verski govor (dr. Ignacij Lenček). — 10:00: Koncert jugoslovenske glasbe (radijski orkester). — 11:00: Rezervirano za prenos. — 12:30: Kar želite, to dobite (plošče po željah). — 13:00: Napovedi. — 13:20: Brata Kosca igrata dve harmoniki, vmes plošče. — 17:00: Kmetijska ura: Setev in presajanje povrtnine in drugih kmetijskih sadežev (inž. Fran Kotlošek). — 17:30: Prenos z Rakeka: Nastop mladinskega pevskega zbora. — 19:00: Napovedi, poročila. — 19:30: Nacionalna ura: Težnje Hrvatov na polju likovne umetnosti (Edvard Čanić iz Zagreba). — 19:50: Zbogom zdaj, o april... Poslovilna beseda z godbo in petjem. Odgovori na dopise! Sodelovali bodo člani radijske igralske družine, plošče in

drugi. — 20:30: Koncert (sodelovali bodo Fran Pavla, prof. Marijan Lipovšek — spremeljava in radijski orkester). — 22:00: Napovedi, poročila. — 22:15: Veseli ritmi (plošče).

Ponedeljek, 1. maja: 12:00: Cvetke govore (plošče). — 12:45: Poročila. — 13:00: Napovedi. — 13:20: V pomladnem veselju (radijski orkester). — 14:00: Napovedi. — 18:00: Zdravstvena ura: Božjast z ozirom na duševni svet (dr. Bogomir Magajna). — 18:20: Beethoven: Pomladna sonata v F-duru (plošče). — 18:40: Mesečni slovstveni pregled (prof. Fran Vodnik). — 19:00: Napovedi, poročila. — 19:30: Nacionalna ura. — 19:50: Prenos šmaric iz cerkve sv. Petra v Ljubljani. — 20:30: Koncert operne glasbe (sodelovali bodo Pavla Lovšetova, koncertna pevka, Robert Primožič in radijski orkester). — 22:00: Napovedi, poročila. — 22:15: Prenos lahke glasbe iz restavracije »Emone«.

Torek, 2. maja: 11:00: Šolska ura: Maj doma in v prirodi — dialog (vodil bo Miroslav Zor). — 12:00: Pesmi in plesi iz Španije (plošče). — 12:45: Poročila. — 13:00: Napovedi. — 13:20: Veseli godci. — 14:00: Napovedi. — 18:00: Vesel koncert radijskega orkestra. — 18:40: Gledanje sveta z božjega vidika (Fran Terseglav). — 19:00: Napovedi, poročila. — 19:30: Nacionalna ura. — 19:50: Deset minut zabave. — 20:00: Pevski in instrumentalni koncert (izvajala bosta zbor Krakovo-Trnovo in radijski orkester). — 22:00: Napovedi, poročila. — 22:15: Harmonika solo (Stanko Avgust).

Sreda, 3. maja: 12:00: Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah). — 12:45: Poročila. — 13:00: Napovedi. — 13:20: Salonski kvartet. — 14:00: Napovedi. — 18:00: Mladinska ura: Iz glasbene zgodovine (dr. Anton Dolinar). — 18:40: Umetnost Ptuja (dr. Fran Stele). — 19:00: Napovedi, poročila. — 19:30: Nacionalna ura. — 19:50: Uvod v prenos. — 20:00: Prenos iz opernega gledališča (v I. odmoru glasbeno predavanje — Ukmar, v II. odmoru napovedi, poročila).

Četrtek, 4. maja: 12:00: Obisk pri severnih Slovanih (plošče). — 12:45: Poročila. — 13:00: Napovedi. — 13:20: Primovedke v glasbi (plošče). — 14:00: Napovedi. — 18:00: Pester spored radijskega orkestra. — 18:40: Sloveščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19:00: Napovedi, poročila. — 19:30: Nacionalna ura. — 19:50: Deset minut zabave. — 20:00: Šramel-kvartet Murnček. — 20:40: Reproduciran koncert simfonične glasbe. — 22:00: Napovedi, poročila. — 22:15: Za dobro voljo igra Radijski orkester.

Petek, 5. maja: 11:00: Šolska ura: Sprehodi in izleti v naravo (prof. Rafael Bačar). — 12:00: Slovenske pesmi (plošče). — 12:45: Poročila. — 13:00: Napovedi. — 13:20: Opolnanski koncert radijskega orkestra. — 14:00: Napovedi. — 18:00: Ženska ura: Delo društva »Dom visokoškola«. — 18:20: Vesel drobiž (plošče). — 18:40: Francosčina (dr. Staneko Leben). — 19:00: Napovedi, poročila. — 19:30: Nacionalna ura. — 20:00: Harmoniko bo igral Milan Stante. — 20:40: Koncert francoskih opernih arij (sodelovala bosta Vida Rudolfova in radijski orkester). — 22:00: Napovedi, poročila. — 22:30: Angleške plošče.

Sobota, 6. maja: 12:00: Kar brez naslovov, tak danes bo red, plošča za ploščo hitela bo spet. — 12:45: Poročila. — 13:00: Napovedi. — 13:20: Kar brez naslovov, tak danes bo red, plošča za ploščo hitela bo spet. — 14:00: Napovedi. — 17:00: Otroška ura: a) Selma Lagerlöff: Kako je Niels Holgerson popotoval z divjimi gosmi (povest v nadaljevanjih); b) Gašperček: Lutkovna igrata. — 17:50: Pregled sporeda. — 18:00: Za delopust bo igral radijski orkester. — 18:40: Nove umetnine v cerkvaški kamniškega okraja (Franc Žen). — 19:00: Napovedi, poročila. — 19:30: Nacionalna ura. — 19:50: Poziv k plesu (plošče). — 20:00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20:30: Vesel živalski krog: V znamenju Bika se sonce premika in svoje vplive zemlji podtika. Pester večer. Besedilo sestavil FM (izvajali bodo člani radijske igralske družine: sodelovala bosta Jožek in Ježek). — 22:00: Napovedi, poročila. — 22:15: Za vesel konec bo igral radijski orkester.

Pastirček je postal vladar

V starosti 76 let je nedavno umrl maharadža iz Barode, eden izmed najbogatejših mož Indije. Sama pokojna angleška kraljica Viktorija ga je imenovala ljubljena britanskega cesarstva. Ta indijski knez se je rodil kot sin nekega kravjega pastirja in je umrl v pravljicni palači kot tretji najbogatejši mož Indije.

Ko je umrl njegov prednik na barodskem prestolu, so splošno mislili, da je vladarska rodbina Gaekwar z njim izumrla. Sredi preprirov za veliko dediščino pa je prihitel v maharadževo palačo neki duhovnik s sporočilom, da živi v neki vasici deček, ki pripada stranski veji Gaekwarov. Na to vest se je preprirov takoj končal. Poiskali so dečka, ga privedli v palačo v svečanem sprevedu in ga posadili na prestol.

Čeprav je moral barodski vladar slediti angleškimi navodilom in naročilom, je bil vendarle najbolj priljubljeni indijski maharadža.

Neguj se!

Uporabljaljaj

ELIDA MILA

Za žene, ki imajo rade narayni vonj pri milu.
ELIDA BELI ŠPANSKI BEZEG

Za smeh in kratek čas

SAMOGOVOR

Dva znanca sta se v kavarni sprla. Ko se je prepir že polegel, je prvi sam pri sebi zamrmral:

»Usei neumni!«

»Če se misliš sam s seboj pogovarjati, ni potrebno, da bi še jaz sedel poleg tebe,« mu je dejal drugi.

KVARTOPIRSKI STROKOVNJAK

Gašper: »Kako je to, da v loteriji zmerom izgubljaš, pri kartah pa dobivaš?«

Boltežar: »Veš, loterije ne morem sam mešati...«

ODVETNIŠKA

Odvetnik: »Stroški vaše tožbe znašajo tisoč dinarjev in zraven še sto.«

Stranka: »Zakaj pa še teh sto?«

Odvetnik: »Zato, ker sem se zadnjič ponoči zbudil in mislil na vašo zadevo...«

PRED SODIŠČEM

Sodnik: »Obtoženec, zakaj ste iz trgovine, v katero ste vlomili, odnesli le blago, denarja pa ne?«

Obtoženec: »Ne očitajte mi tega še vi, saj sem jih moral že dovolj preslišati od svoje žene.«

DOBER ZAČETEK

Janez: »Včeraj si privedel kraljico svojega srca na svoj dom?«

Jože: »Da, danes je imela že svoj prvi prestolni govor.«

NI RAZUMEL

Srečni oče je dobil sinka. Ves blažen je brzojavil svojemu bratu: »Pozdravljajo te sinko, svakinja in brat.«

Še isti dan je pa prejel brzojavni odgovor: »Nimam sina. To je gotovo kak pustolovec. Vrzi ga iz hiše...«

PRI ZDRAVNIKU

Bolnik: »Nikdar se nisem zdravil pri zdravniku, temveč le po znanstvenih knjigah!«

Zdravnik: »Potem se pa čudim, da niste že umrli za kako tiskovno napako.«

NE MORE SE OŽENITI

A: »Zakaj se ne oženiš, prijatelj?«

B: »Oženiti se zavoljo denarja me ne vesele, za ženitev iz veselja do zakonskega življenja pa mi manjka denarja...«

RAZUMLJIVO

A: »Nič me bolj ne jezi, kakor če trije ljudje uporabijo eno vžgalico!«

B: »Ali ste praznoverni?«

A: »Ne, tvorničar vžgalic!«

Mali oglasi

Pinoza Alojz, urar in optik v Ptuj

ima v veliki izbiri **birmanska darila**:

ure, zlatnino, srebrnino itd. Oglejte si izložbe!

POSOJILA NA VKNJŽBO,

poroke, dolgoročna hipotekarna po 6% na 5 ali 10 let, kakor tudi kmetom za gospodarske potrebe na 5 ali 10 letno odplačilo nabavljamo. Pojasnila s prednakazilom din 3 znamk daje Central, Zagreb, Tomičeva 7. 141

LEPO SREDNJE POSESTVO

v bližini Maribora se ugodno proda. Pojasnila: Krekova 32 Studenci, Maribor, Klobučar. 142

TAMBURAŠKI INSTRUMENTI,

kompletni, dobro ohranjeni in izigrani so naprodaj. Vprašati pri hišniku glavne pošte, Maribor. 138

VSAKI OSEBI — DRUŽINI

nudi stalen zaslužek »Mara« Maribor, — Orožnova 6. Celje, Slomškov trg 1. Pletilnica — razpošiljalnica. 71

SIVALNI STROJI

Singer — čevljarski levoročni in veliki Cylinder ter krojaški šiva naprej in nazaj, cena 2300 din, naprodaj. Kladezna ul. št. 26. 136

PREKLICNA IZJAVA.

Jaz podpisani Probst Ivan, posestnik v Lutvercih št. 24 pri Gornji Radgoni prekličem in obžalujem vse žalitve in obdolžitve, ki sem jih na podlagi napačne informacije raznašal o gospej Novak Ani, posestnici v Radencih št. 20 ter se isti zahvaljujem, da je odstopila od nadaljnega kazenskega pregona.

V Gornji Radgoni, dne 22. aprila 1939.

Probst Ivan l. r.

**Po Sloveniji gre glas:
»Domovina« je za nas**

ZAHVALA

s katero se podpisani zahvaljujem splošni zavarovalni družbi »Jugoslavija« za hitro in kulantno izplačano mi požarno škodo, katero sem utrpel radi požara na mojem gospodarskem posloplju, Fran Žagavec

HRANILNE KNJIŽICE

vseh denarnih zavodov, 3odstotne obveznice, bone, delnice itd., valute (tuji denar) vseh držav — kupimo takoj in plačamo najbolje.

BANČNO KOM. ZAVOD

Maribor, Aleksandrova cesta 40
Prodaja srečk državne razredne loterije.

NAGROBNE SPOMENIKE

s starega pokopališča sv. Krištofa (in nove spomenike) po nizki ceni dobite, dokler traja zaloga, pri kamnoseku Runovarju Franju, pokopališče pri Sv. Križu v Ljubljani

SAMO Din 98.—

63719 Po ceni in dobra zapestna ura Shock Proof, lepo kromirano ohišje s svetlečimi številkami in kazalci. Din 98.—

63796 Ista z anker kolesjem na kamne tekoča s sekundnim kazalcem. Din 185.—

63710 Ista s prima anker kolesjem na 15 kamnov s sekundnim kazalcem

Din 260.—

Zahtevajte cenik, zastoj in poštne prosto.

H. SUTTNER, Ljubljana 6

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.